

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

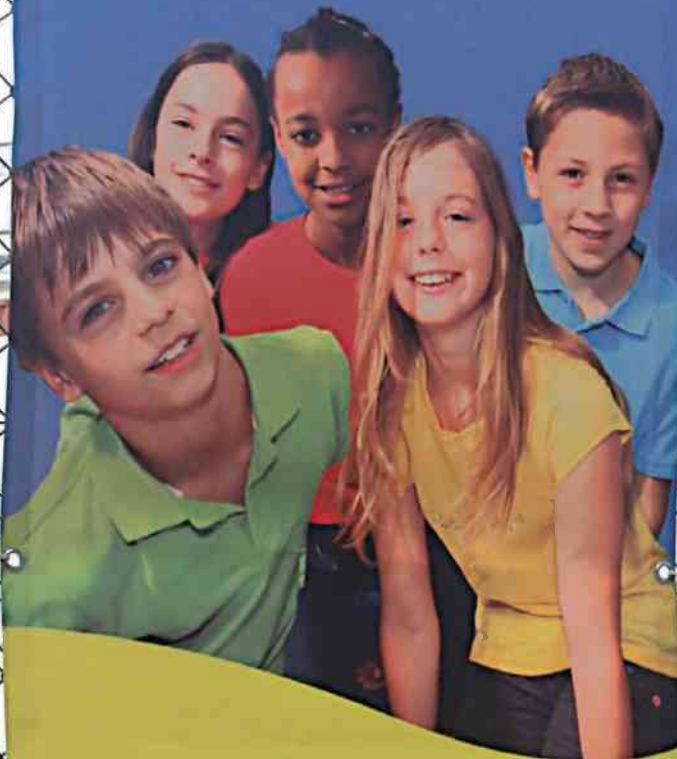
Nr 29/2013 (2511) Rok LV 8.9.2013

Ensemble,
allons à
la rencontre
de Jésus

III Tydzień Wychowania
15-21 września 2013 r.

Wychowywać
do wartości

str. 2

Faites
découvrir le
catéchisme
à vos enfants

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

Agisse Catholique en Ile-de-France

www.catechisme.idf.catholique.fr

1,55 €

List Pasterski Episkopatu Polski z okazji III Tygodnia Wychowania 15–21 września 2013 r.

Wychowywać do wartości

(...) W polskich szkołach i przedszkolach roz począł się nowy rok szkolny i katechetyczny. W trwającym Roku Wiary po raz kolejny otwieramy nasze serca i umysły na dar wiary. Wiara nadaje sens wszystkim naszym wysiłkom. Pomaga odkrywać prawdziwe dobro, ustala prawidłową hierarchię wartości, przenika całe życie człowieka – jak uczył papież Franciszek w encyklice o wierze (por. Lumen fidei 4).

Na początku tego roku szkolnego, w dniach od 15 do 21 września, będziemy przeżywać III Tydzień Wychowania. Niech to będzie czas wspólnej refleksji, a zwłaszcza wspólnotowej modlitwy o ducha mądrego wychowania w polskich domach i w polskiej szkole. Po uświadomieniu sobie, że wszyscy powinniśmy wychowywać, oraz że istotną rolę w wychowaniu odgrywa rodzina, w tym roku pragniemy zwrócić naszą uwagę na konieczność wychowania do wartości. Nie chodzi jednak o jakiegokolwiek wartości, ale o te, które są istotne dla rozwoju człowieka, dla jego życia w duchu chrześcijańskim i życia zgodnego z wiarą. Znakiem dzisiejszych czasów jest bowiem zanik przejrzystej hierarchii wartości i upadek autorytetów, których życie weryfikowałoby wyznawane wartości oraz ich hierarchię. Zauważmy, że brak wychowania do podstawowych wartości często prowadzi do utraty sensu i celu życia, do wygodnictwa życiowego, a nawet relatywizmu moralnego.

1. Bóg miłuje pokornych

Tak jak w każdą niedzielę, wstuchujemy się dziś w słowo Boże. Stawiamy pytanie, co dzisiaj, w odczytywanych tekstach, mówi do nas Pan Bóg? Podczas liturgii Słowa słyszeliśmy: „Synu, z łagodnością wykonuj swe sprawy, a każdy, kto jest prawy, będzie cię miłował. O ile wielki jesteś, o tyle się uniażaj, a znajdziesz łaskę u Pana. Wielka jest bowiem potęga Pana i przez pokornych bywa chwalony” (Syr. 3,17). „Każdy bowiem, kto się wywyższa, będzie poniżony, a kto się poniża, będzie wywyższony” (Łk 14, 11).

Słowem, które spaja dzisiejsze teksty biblijne jest pokora. Chrześcijanin wierny nauce Ewangelii powinien każdego dnia coraz bardziej iść drogą pokory. Pokora bowiem to umiejętność patrzenia na siebie w prawdzie.

Człowiek pokorny nie wywyższa się nad innych, a zwłaszcza nie uznaje siebie za centrum świata. Pokora jest przeciwieństwem pychy, czyli przesadnego skupienia na sobie. Drogę pokory otworzył sam Bóg, który w Jezusie Chrystusie wszedł w historię zbawienia, jako zwyczajny człowiek. W tym mamy być podobni do Jezusa, który zwracając się do swoich uczniów, mówił: „Uczcie się ode Mnie, bo jestem cichy i pokorny sercem” (Mt 11,29). Tą drogą podążali później także święci, a wśród nich św. Stanisław Kostka, patron polskiej młodzieży, którego święto będziemy obchodzić w Tygodniu Wychowania.

Pokora nie oznacza, że człowiek ma się czuć osobą mniej wartościową. Przeciwnie – może i powinien on być świadomy swoich możliwości oraz otrzymanych od Boga talentów. Zauważmy, że właśnie pokora jest podstawą budowania bezinteresownych i pozytywnych relacji z drugim człowiekiem, nacechowanych szacunkiem i odpowiedzialnością. Natomiast pycha i koncentrowanie się na sobie nie pozwalają na budowanie takich relacji. Jeśli takie postawy są akceptowane w wychowaniu, to zarówno wychowankowie, jak i wychowawcy skupiają się tylko na swoim sukcesie i nie zauważają wokół siebie innych.

Można dziś dostrzec, że wielu młodych ludzi patrzy w przyszłość z lękiem. Z niepokojem pytają: jak mamy żyć w społeczeństwie, w którym tak wiele jest niesprawiedliwości i cierpienia, w którym nie liczy się prawość i uczciwość? Jak reagować na egoizm i przemoc, które czasem zdają się dominować? Jak nadać swojemu życiu prawdziwy sens? To są właśnie pytania o wartości, czyli o to, co w życiu najważniejsze.

2. Wychowanie do wartości

Kiedy mówimy o wychowaniu do wartości, najczęściej myślimy o wartościach ogólnoludzkich, a rzadziej chrześcijańskich. Życie pokazuje, że obecnie wychowanie skierowane jest przede wszystkim na wartości praktyczne, materialne i sprawiające przyjemność. Wydaje się, że problemem jest również brak zgodności między wartościami deklarowanymi i rzeczywiście przekazywanymi, co wywołuje dezorientację wśród dzieci i młodzieży. Sytuacja taka prowadzi z kolei do wzrostu nieufności, poczucia

uczestnictwa w grze pozorów, a w rezultacie do cynizmu i agresji wobec wszelkich przekazów związanych z wartościami. Dotyczy to w pierwszym rzędzie rodziny i szkoły, wobec których oczekiwania są przecież największe, a rozczarowania najbardziej bolesne.

Wśród wartości niezbędnych w życiu chrześcijanina trzeba wskazać – obok pokory – na związane z nią: łagodność, dobroć, cierpliwość, gotowość do wybaczenia, wierność, uprzejmość, opanowanie (por. Ga 5,22–24 i Kol 3,12–14). Są one dziś szczególnie zagrożone wszechobecną agresją, brutalnością słów i zachowań, a także bezwzględną walką o własne korzyści, obojętnością na sytuację słabszych, powszechną nieufnością, a nawet wzajemną nienawiścią. Taka sytuacja wymaga od wszystkich środowisk wychowawczych ogromnego wysiłku wychowania do wartości i postaw chroniących relacje międzyludzkie.

Wychowanie do wartości rozpoczyna się w rodzinie. Ceńmy zatem czas wspólnych rodzinnych spotkań, rozmów, posiłku, wspólnego wypoczywania. Codzienne bycie razem uczy przecież wzajemnego zrozumienia, zaufania, ofiarnej miłości i prawdziwej przyjaźni. Wspólne przebywanie kształtuje ponadto postawę służby i dobroci gotowej na dzielenie się radością, a jednocześnie odpornej na trudne problemy i emocje. W rodzinie powinniśmy uczyć się zwracania do siebie z miłością, szacunkiem i serdecznością.

Ogromne pole do działania w zakresie wychowania do wartości ma szkoła, która powinna wspierać rodziców w wychowaniu dzieci. Niezwykle ważne jest, aby szkoła budowała swój program wychowawczy w ścisłym porozumieniu z rodzicami. W programie tym powinny być wyraźnie nazwane i wyjaśnione wartości, na których oparty jest system wychowawczy.

ciąg dalszy na str. 8

Telegram z zasiewem...

fil. M. J. Korycińska

Możemy śmiało powiedzieć, że sianie i zbieranie jest Bożą zasadą istnienia świata. Działa ona nie tylko w przyrodzie, w rolnictwie czy ogrodnictwie, ale również w moim i twoim życiu, Drogi Czytelniku. Stale się jemy i stale zbieramy owoce pracy naszych rąk – czy to zauważasz, czy też nie. To prawo Bóg włożył w serce człowieka, w nim realizujemy swoje powołanie. Rolą jest tutaj serce i wnętrze człowieka. Tam zasiewamy: zarówno dobro, jak i zło. Po-

staw sobie dziś pytanie: czy potrafię siać w ludzkich duszach dobre ziarno? Tym dobrym ziarnem we współczesnych czasach jest np. akcja pła, ja, ciepło i miłość w domu rodzinnym, a także większa pewność, radość czy wzajemne zaangażowanie. Silne, pełne dobroci i zaangażowania twoje ramiona to zasiew, od którego będzie zależało późniejsze życie innych ludzi. To wielkie zadanie dla ciebie i dla mnie, przez które będziemy musieli przejść razem. Niektórzy będą zwycięzcami i zyskają swoje miejsce – tu, na tej ziemi, aby potem przejść do ziemi obiecanej – na wieczność. Ale istnieją i złe zasiewy, a więc: brak czasu dla najbliższych, mnóstwo kłótyki wobec drugiego, niezadowolenie z siebie nawzajem. Jeśli pozwolimy na złe zasiewy, zniszczeniu mogą ulec nasze serca, nasze myśli, nasze uczucia. Musimy zatem mocno wwołać, co zasiewamy w ludzkich sercach, jak: przeciwiamy się szatańskim próbom nakłonienia nas do siania złego ziarna. Musimy zawsze starować i pór zlemu przez życie z Jezusem i Jego Matką. Maryjo, praw, proszę, aby nasz nowy zasiew przyniósł dobre plony. T.S.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- Obecność katechezy w szkole – str. 5
- Zdrada Sojuszników – str. 8
- MSW kontra Minister Sprawiedliwości – str. 10
- Francuscy etycy o eutanazji – str. 12
- Voilà les champions! – str. 13

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

Walka o wrzesień

Walka o sondaże

Kończą się wakacje i wracamy do polityki. Jest to powrót dość bolesny dla rządu Donalda Tuska, który osobiście nie zdążył się jeszcze nawet nacieszyć wygraną nad Gowinem w wewnętrznych wyborach partyjnych. Sondaże wskazują na uwiad pomysłów wizerunkowych, ludziom żyje się jakby gorzej, a partia przestała rosnąć w siłę...

Dodatkowo od 11 do 14 września w kraju trwały największe od 1989 r. protesty trzech głównych central związkowych: NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych i Forum Związków Zawodowych. Związkowcy nie ukrywają, że chodzi im o odwołanie rządu Tuska, który zawiódł środowiska pracownicze na całej linii. Manifestacje przeszły pod hasłem: „Dość lekceważenia społeczeństwa”. Głównym powodem, dla którego związkowcy chcą odejścia ekipy rządzącej, jest brak jej chęci do dialogu. Przypomina się zlekceważenie przez rząd projektu organizacji referendum w sprawie podwyższania wieku emerytalnego, pod którym zebrano podpisy 2,5 mln Polaków. Związkowcom nie podobają się też uchwalone przez Sejm i podpisane już przez prezydenta zmiany w kodeksie pracy, które m.in. wydłużają okres rozliczeniowy czasu pracy i podwyższają wiek emerytalny.

ciąg dalszy na str. 6

Bogdan Usowicz

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60€) Pół roku (30,30€) Miesiąc (5€)

Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60€) PDF/e-mail (49,90€)

Telefon: _____ **Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!**

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

KUPON
PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

XXIII Niedziela Zwykła Rok C

PIERWSZE CZYTANIE

MDR 9,13-18B

Czytanie z Księgi Mądrości

Któż z ludzi rozezna zamysł Boży albo któż pojmie wolę Pana? Nieśmiałe są myśli śmiertelników i przewidywania nasze zawodne, bo śmiertelne ciało przygniata duszę i ziemski przybytek obciąża lotny umysł. Mozolnie odkrywamy rzeczy tej ziemi, z trudem znajdujemy, co mamy pod ręką, a któż wysledzi to, co jest na niebie? Któż poznał Twój zamysł, gdybyś nie dał Mądrości, nie zestat z wysoka Świętego Ducha swego? I tak ścieżki mieszkańców ziemi stały się proste, a ludzie poznali, co Tobie przyjemne, a wybawiła ich Mądrość.

DRUGIE CZYTANIE

FLM 9B-10.12-17

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Filemona

Najdroższy: Jako stary Paweł, a teraz jeszcze więzień Chrystusa Jezusa, proszę cię za moim dzieckiem, za tym, którego zrodziłem w kajdanach, za Onezymem. Jego ci odsyłam; ty zaś jego, to jest serce moje, przyjmij do domu. Zamierzałem go trzymać przy sobie, aby zamiast ciebie oddawał mi usługi w kajdanach noszonych dla Ewangelii. Jednakże postanowiłem nie uczynić

niczego bez twojej zgody, aby dobry twój czyn był nie jakby z musu, ale z dobrej woli. Może bowiem po to oddał się od ciebie na krótki czas, abyś go odebrał na zawsze, już nie jako niewolnika, lecz więcej niż niewolnika, jako brata umiłowanego. Takim jest on zwłaszcza dla mnie, ileż bardziej dla ciebie zarówno w doczesności, jak w Panu. Jeśli więc się poczuwasz do łączności ze mną, przyjmij go jak mnie.

EWANGELIA

Łk 14,25-33

Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

Wielkie tłumy szły z Jezusem. On zwrócił się i rzekł do nich: „Jeśli kto przychodzi do Mnie, a nie ma w nienawiści swego ojca i matki, żony i dzieci, braci i siostr, nadto i siebie samego, nie może być moim uczniem. Kto nie nosi swego krzyża, a idzie za Mną, ten nie może być moim uczniem. Bo któż z was, chcąc zbudować wieżę, nie usiądzie wpierw, a nie oblicza wydatków, czy ma na wykończenie? Inaczej gdyby założył fundament, a nie zdołałby wykończyć, wszyscy patrząc na to, zaczęliby drwić z niego: »Ten człowiek zaczął budować, a nie zdołał wykończyć«. Albo który król, mając wyruszyć, aby stoczyć bitwę z drugim królem, nie usiądzie wpierw i nie rozważy, czy w dziesięć tysięcy ludzi może stawić czoło temu, który z dwudziestu tysiącami nadciąga przeciw niemu? Jeśli nie, wyprawia poselstwo, gdy tamten jest jeszcze daleko, i prosi o warunki pokoju. Tak więc nikt z was, kto nie wyrzeka się wszystkiego, co posiada, nie może być moim uczniem”. □

Pozwól Mi być pierwszym w twoim życiu

ks. Kamil Iwanowski

Gdzie jest skarb wasz, tam będzie i serce wasze (Łk 12, 34). Co zatem jest twoim skarbem? Jaka jest twoja hierarchia wartości? Co jest twoją wartością?

Chrystus mówi: „Jeśli ktoś przychodzi do Mnie, a nie ma w nienawiści swego ojca i matki, żony i dzieci, braci i siostr, a nadto i siebie samego, nie może być moim uczniem”.

Może te słowa nieco przerażają, budzą zakłopotanie, zdumienie, bądź nawet bulwersują. Można kontrowersyjnie zapytać: czyżby Chrystus nawoływał do nienawiści? I to jeszcze do kogo? Do ojca, matki, żony,

dzieci, braci, siostr nadto i do siebie samego? Przecież doskonale znał Prawo, które mówi: „Czcij ojca twego i matkę swoją, abyś długo żył na ziemi, którą twój Bóg, Jahwe, da tobie”. Czyżby sam sobie zaprzeczał? Aby zrozumieć Jego słowa w tym tekście, musimy przyjrzeć się Jego nauce jako całości, tzn. nie możemy zrozumieć sensu tej wypowiedzi bez odwołania się do treści Jego nauczania, gdzie centralne miejsce zajmuje przykazanie miłości do Boga i bliźniego. Jezus sam nauczał: „Jeśliby ktoś mówił: «Miłuję Boga», a brata swego nienawdził, jest kłamcą, albowiem kto nie miłuje brata swego [...], nie może miłować Boga” (1 J 4,20). A zatem widzimy, że Chrystus nie nawoływał do nienawiści. Bo Miłość nie może nawoływać do grzechu, zła..., bo przecież Deus Caritas Est - Bóg jest miłością. Chrystus jest miłością. On, który swoim życiem i śmiercią ukazał ofiarną, bezgraniczną i bezinteresowną miłość Boga do człowieka, miałby nawoływać do nienawiści? Absurd! Nigdy! Zaprzeczyłby sam sobie. Jak zatem mamy rozumieć to, co mówi Chrystus w dzisiejszej Ewangelii?

Otóż słowa „nienawiść” w tym konkretnym przypadku nie można interpretować dosłownie. Tak jak nie możemy interpretować dosłownie nauczania: jeśli oko jest nam powodem do grzechu, trzeba je sobie wyciąć, albo jeśli ręka jest powodem

do grzechu, to trzeba ją sobie odciąć. Tak jak nie jest to zachęta do samookaleczenia, tylko do zdecydowanego zerwania z przyczyną grzechu, tak Jezusowi chodzi nie o nienawiść, ale o to, byśmy potrafili zostawić wszystko, gdy gra się toczy o moje i twoje życie wieczne - zbawienie. A jest to rzecz najważniejsza - zbawienie, życie wieczne z Bogiem. Ponadto Chrystus nie zachęca do nienawiści, lecz do uświadomienia sobie prawdy, że być uczniem Jezusa, to znaczy postawić Go w swoim życiu na pierwszym miejscu, przed wszystkim innym. A to związane jest z podjęciem pewnego trudu. „Kto nie dźwiga swego krzyża, a idzie za Mną, ten nie może być moim uczniem”. Nie wystarczą słowne deklaracje, wiara musi mieć konkretny wymiar w naszym działaniu, nawet gdyby wiązało się to z wielkim poświęceniem, wyrzeczeniem, ofiarą. Jezus po prostu oświadcza, że każdy, kto chce iść za Nim, musi Go kochać, cenić, szanować - bardziej niż kogokolwiek i cokolwiek innego. W hierarchii wartości Chrystus musi być na pierwszym miejscu. „Tak więc żaden z was nie może być moim uczniem, jeśli nie wyrzeka się wszystkiego, co posiada”. Jest to całkowite oddanie, którego Jezus wymaga od swoich uczniów.

Należy przyjąć Go, kochać Go całym swoim sercem, umysłem, ze wszystkich sił, myśli, bez kompromisów - jak Maryja, która przyjęła Go całym sercem, bez kompromisów na drodze krzyżowej, bez kompromisów na Golgocie. Miała świadomość tej ofiary. Bóg chce być pierwszy. Pozwól być Mu pierwszym w twoim życiu. □

Obecność katechezy w szkole

ks. dr Robert Strus

Obecnie w Polsce nauczanie religii w przedszkolach i szkołach publicznych jest gwarantowane przez Konstytucję RP, Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską oraz Ustawę o systemie oświaty z 7 września 1991 r. Szczegóły organizacji lekcji religii reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu organizowania lekcji religii w publicznych przedszkolach i szkołach z 14 kwietnia 1992 r. Nauczanie religii odbywa się w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych lub zejęć przedszkolnych tygodniowo. Ze statystyk Komisji Episkopatu ds. Wychowania Katolickiego wynika, że na lekcje religii uczęszcza ponad 90 proc. uczniów (...).

Nauczanie religii w szkole niesie ze sobą bardzo duże pokłady dobra i korzyści zarówno dla Kościoła, jak i szkoły jako instytucji państwowej. Stosunek nauczania religii wobec szkoły, jak określa Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce, wyrażają relacje podporządkowania i autonomii. Relacje te wymagają dobrej woli i odpowiedzialności wszystkich podmiotów zobowiązanych do wypełniania tego zadania. Podkreślił to wyraźnie Jan Paweł II już w 1991 roku we Włocławku, gdzie 6 czerwca spotkał się z nauczycielami i katechetami. Papież wówczas mówił: „Dzięki przemianom, jakie dokonują się ostatnio w naszej Ojczyźnie, katecheza wróciła do sal szkolnych i znalazła swoje miejsce i odbicie w systemie wychowawczym. Osobiście bardzo z tego się cieszę. Równocześnie jednak pragnę tu powtórzyć zwrot, którego często używam, bo odbija on żywą prawdę o każdej łasce, o każdym darze: jest wam to dane i równocześnie zadane. W takim duchu trzeba ten dar przyjąć w spoteczeństwie chrześcijańskim i tak go sprawować. Potrzeba tutaj dużo dobrej woli, wysiłku, wszechstronnej życzliwości ze strony wszystkich: katechetów, nauczycieli, władz oświatowych, rodziców, przede wszystkim ze strony najbardziej zainteresowanych, to znaczy młodzieży i dzieci”.

Doświadczenie ponad dwudziestu lat ponownej obecności lekcji religii w polskich przedszkolach i szkołach potwierdza, że jej owoce w dużej mierze zależą od dobrej woli i współpracy wspomnianych przez Papieża środowisk. Tam, gdzie jest dobra wola i współpraca władz oświatowych, dyrekcji szkół, katechetów i rodziców, lekcje religii przynoszą widoczne owoce. Gdzie natomiast brakuje dobrej woli i współpracy – te owoce są zdecydowanie mniejsze.

Szczególnie ważną rolę w katechezie szkolnej pełnią katecheci. Często to od ich pracy, zaangażowania i charyzmy zależy kształt nauczania religii w przedszkolach i szkołach. Jeden z młodych księży swoją pracę z młodzieżą na katechezie szkolnej pojmuję w następujący sposób: „Uwielbiam lekcje religii. Współczesna młodzież jest świetna, otwarta, szczerą. Szuka, jak wszyscy wokół, miłości, akceptacji. Młody człowiek bardzo chce kochać i być kochany. Nigdy nie spotkałem się z agresją. Uczniów

Katolicka Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Zamościu

darzę ogromnym szacunkiem i nikogo nigdy z góry nie przekreślałam, z nikim nie mam „kosy”. Nawet ci, którzy na początku byli zamknięci i udawali, że nie interesuje ich to, co mówię, w końcu pękali i... jechali ze mną w góry – w swych klubowych szalikach. Nie dajmy się zwieść maskom, pozorom, modom... Młodzi są przerażająco samotni. Mówi mi uczennica: „Widzę matkę dwa razy dziennie – gdy przynosi mi talerz z zupą i gdy odnosi pustą. Nie rozmawiamy ze sobą. Mamy własne pokoje, własne świątyni”. Słowa te jednocześnie świadczą o tym, jak bardzo współczesna młodzież potrzebuje kaptana, katechety, wychowawcy, który ukarze prawdziwe wartości, który może czasami nawet zrekompensuje to, czego brakuje w domu.

W dyskusji nad zasadnością obecności religii w szkole Kościół mocno podkreśla, że dzięki lekcjom religii, szkoła rzeczywiście może zagwarantować swoim uczniom integralny rozwój, który zakłada dokumenty prawa oświatowego. Rozwój integralny bowiem winien obejmować całego człowieka, czyli również jego sferę życia duchowego. Ponadto zadaniem szkoły jako instytucji publicznej jest wprowadzanie uczniów w kulturę. Obecność religii w kulturze to fakt bezsporny.

ciąg dalszy na str. 9

Quebec | Rząd francuskojęzycznej kanadyjskiej prowincji Quebec chce wprowadzić w życie tzw. Kartę wartości. Ma ona zabraniać pracownikom administracji publicznej noszenia religijnych nakryć głowy i innych symboli wyznaniowych. Przepis miałby objąć m.in. pracowników służby zdrowia, policjantów, urzędników i nauczycieli szkół publicznych. Nie będą mogli nosić hijabów, turbanów czy jarmułek, a także widocznych krzyży. Zdaniem biskupów Quebecu przyjęcie „Karty wartości” będzie prowadziło do formalnej ateizacji prowincji. „Państwo powinno chronić, a nie ograniczać wolność wyznania. Tak samo jak nie powinno być oficjalnej religii, tak i ateizm nie może być obowiązującym prawem. Jak możemy bronić chrześcijan w Egipcie, jeśli w naszym kraju mamy z tym problemy?” – pyta retorycznie abp Pierre-André.

Popian | Nocą z 16 na 17 sierpnia nieznani sprawcy zniszczyli 37 katolickich grobów na cmentarzu w Popian (depart. Hérault). Wyrwano i wyniesiono 30 krzyży oraz innych metalowych ozdób i tablic. Przystępstwa dokonali zbieracze złomu. 350 mieszkańców miasteczka jest w szoku. – Ci ludzie już niczego nie respektują. Dla mnie to jest profanacja symboli religii katolickiej, gwałt – powie-

dział w rozmowie z gazetą „La Dépêche du Midi” Bruno Rodier. Wskazywał, że „to wstrząs dla mieszkających tu rodzin, bo cmentarz jest miejscem świętym, starannie utrzymywanym. – To są nasze korzenie – mówił.

Radom | – Wstydzimy się, że mamy takiego przetożonego, który ośmieszył nasz Radom przed całą Polską i Kurią Biskupią znajdującą się właśnie w Radomiu. Mieszkańcy nazywają nas „Krzyżakami” – napisali w liście do Komendanta Głównego radomscy policjanci. Chcieliby oni odwołania swojego komendanta, który stał się znany po decyzji o zdjęciu krzyży w podległych mu placówkach, a także po zakazie pielgrzymowania na Jasną Górę, wydanym swoim podwładnym. Po interwencji przetożonych wycofał się z części decyzji. Jednak policjanci są piętnowani przez społeczeństwo. – My, policjanci, oczywiście boimy się składać prawdziwe zeznania, bo wiadomym jest, że możemy być napiętnowani ze strony przetożonych, a każdemu zależy na pracy w tych czasach – mówią. W normalnym katolickim kraju za tak ostentacyjnie manifestowany antyklerykalizm komendant Szwalbe powinien być służbowo ukarany, jeśli nie zupełnie usunięty ze stanowiska. □

Walka o wrzesień

ciąg dalszy ze str. 3

Nie jest to jedyny kłopot Tuska. W Warszawie wiceprzewodnicząca PO Hanna Gronkiewicz-Waltz musi w referendum bronić prezydenckiego stołka w ratuszu. Referenda w innych miastach zmiatały do tej pory skompromitowanych polityków PO bez problemu. Widać też wyczerpywanie się wizerunkowych pomysłów sztabu PO. Przeszła działac straszenie PiS-em, trudno jest też odnowić wizerunek chyba zmęczonego premiera...

Co robi Tusk?

Premier może przeczekać kryzys, licząc na to, że gospodarka w końcu ruszy, że wróci koniunktura, napłyną nowe pieniądze z Brukseli, a nastroje poprawią się, gdy będzie „kasa”. Do kolejnego wyborczego starcia mamy przecież jeszcze 2 lata. Może jednak być i... odwrotnie. Kryzys pogłębi się, twórcza księgowość ministra Rostkowskiego weźmie

w tę, a problemem będzie jedynie to, kto po Platformie posprząta.

PO nie jest jednak bezbronna. Wszystkie wróble ćwierkają już o użyciu – dla zahamowania spadku popularności – tradycyjnego wybiegu, jakim jest rekonstrukcja rządu. Jest to, co prawda, jeden z ostatnich „zderzaków”, ale pozbycie się najmniej popularnych ministrów niemal zawsze wizerunek rządu poprawia. Reuters twierdzi nawet, że zostanie poświęcony sam minister finansów Vincent Rostkowski.

Drugi spodziewany krok, to twórcze rozwinięcie straszenia Polaków opozycją. Politolodzy mówią, że nie można wykluczyć nawet prób sprowokowania zamieszek, by zdyskredytować PiS i przedstawić siebie jako jedyną zaporę przed „faszyzmem”. Ostatni atak na środowiska kibiców potwierdzałby takie intuicje. Można tu też przypomnieć wydarzenia w czasie referendum w Elblągu, kiedy to nagle pojawiły się spreparowane taśmy, mające pogrozić lokalnego kandydata PiS. W obronie swoich interesów władza może sobie pozwolić na nie takie „numery”.

PO ma wyjątkowo dużo do stracenia. Pomimo 6 lat rządów, partii tej jakoś nie udało się znaleźć haków na poprzedników. Słynny pstrąg za 6 zł. był – zdaje się – jedynym nadużyciem polityków PiS. Wmanewrowanie Prawa i Sprawiedliwości w inne „afery” do tej pory się nie powiodło. Kiedy sytuacja polityczna znowu się odwróci, mam poważne obawy, że następcom PO pójdzie dużo łatwiej i dogrzebią się oni poważniejszych spraw niż np. znane już kupowanie ze służbowych pieniędzy garniturów i garsonek. W obronie obecnej ekipy zaangażowane są najpotężniejsze grupy interesów i warstw uprzywilejowane III RP i to bynajmniej nie ze względu na czystą sympatię do polityków Platformy.

Wystarczy wziąć tu pod uwagę przykład koncernu medialnego „Agora”. Akcje koncernu poleciały w dół, ze 182 zł w 2000 roku do

Z KRAJU

- Prezydent Komorowski spotkał się „wakacyjnie” z prezydentem Słowacji Gaszparowiczem w Pieninach.
- Petniący obowiązki Prymasa Polski abp Józef Kowalczyk, który kończy 75 lat, złożył na ręce Ojca św. rezygnację z urzędu ordynariusza gnieźnieńskiego. Obecnie godność Prymasa ma charakter honorowy, bez uprawnień jurysdykcyjnych. Wg nowego statutu KEP, prymas zachowuje pierwszeństwo wśród biskupów i jest członkiem Rady Stałej KEP (do 80. roku życia).
- Rząd przyjął projekt nowelizacji tegorocznego budżetu, zakładający podniesienie o 16 mld zł. deficytu i ograniczenie wydatków o ponad 7,6 mld zł.
- Wybitni dowódcy oddziałów AK i WiN, mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka” i mjr Hieronim Dekutowski „Zapora” to kolejne ofiary komunistycznej bezpieki, które udało się zidentyfikować po ekshumacjach na warszawskich Powązkach. IPN ogłosił wyniki identyfikacji 9 przedstawicieli państwa podziemnego ekshumowanych od zeszłego roku. Poza Szendzielarzem i Dekutowskim IPN zidentyfikował 7 innych żołnierzy AK zamordowanych przez bezpiekę. Są to: Władysław Borowiec „Żbik”, Henryk Borowy-Borowski „Trzmiel”, Zygfryd Kuliński „Albin”, Józef Łukasiewicz „Walek”, Henryk Pawłowski „Henryk Orłowski”, Wacław Walicki „111” oraz Ryszard Widelski „Irydion”.
- Publicysta i badacz okresu powojennego, Tadeusz M. Płuzański zaapelował do prezydenta Komorowskiego i przedstawicieli państwa polskiego, by ekshumowanych i zidentyfikowanych na warszawskiej „Łączce” żołnierzy antykomunistycznego powstania pochować z najwyższymi honorami państwowymi.

- Wg instytutu Homo Homini, gdyby wybory odbyły się pod koniec wakacji PiS otrzymałoby 33% głosów, PO – 22%, a do parlamentu weszłyby jeszcze tylko SLD – 15% i PSL – 5%. Partia Paliкота i Solidarna Polska uzyskałyby po 3%, na Nową Prawicę Janusza Korwina Mikke zagłosowałoby 2% społeczeństwa, a na Ruch Narodowy i PJN – po 1%.
- Związki zawodowe zapowiedziały masową akcję protestacyjną w dniach od 11 do 14 września w Warszawie.
- Tusk pokonał Gowina w wewnętrznych wyborach na szefa PO. Urzędujący premier otrzymał 79,58 proc. głosów (16 028), a jego rywal – 20,42 proc. (4114). W wyborach szefa PO wzięto udział jednak tylko 51% członków Platformy, co oznacza wizerunkową porażkę premiera.
- Tusk wypowiedział wojnę kibicom-chuliganom. Jest to konsekwencja bójki na plaży kibiców Ruchu z meksykańskimi marynarzami. Minister spraw wewnętrznych Sienkiewicz oświadczył przy tym, że „uda się pokazać, iż monopol na przemoc ma państwo, a nie bandyci”. Niektórzy pytają, czy w mordę może dać już zwykły urzędnik, czy też co najmniej starszy radca.
- Spod Pomnika Katyńskiego w Warszawie wyruszył XIII Międzynarodowy Motocyklowy Rajd Katyński. Bierze w nim udział 83 motocyklistów z Polski i 76 z innych krajów. Z okazji rocznicy triumfu króla Jana III Sobieskiego pod Wiedniem, motocykliści odwiedzili austriacką stolicę.
- Narodowe Centrum Sportu ma wyptacić swojemu b. szefowi Rafałowi Kaplerowi ponad pół miliona zł. premii z odsetkami za sfuszerowany stadion narodowy w Warszawie. Minister Mucha wstrzy-

mała wypłatę, choć podpisana przez jej kolegę Drzewieckiego umowa nie pozostawiała złudzeń, iż Kapler i tak premię dostanie. Teraz zdecyduwał o tym sąd.

- Głosowanie, w którym warszawiaczy zdecydują o losie Hanny Gronkiewicz-Waltz jako prezydenta miasta, odbędzie się 13 października. PO tym razem opowiada się za bojkotem referendum, by nie został spełniony warunek minimalnej frekwencji. W ustach premiera czy prezydenta wzywianie do bojkotu demokratycznego głosowania brzmi jednak dwuznacznie.
- Dolnośląska Szkoła Wyższa otrzymała pismo od filozofa prof. Zygmunta Baumana, w którym prosi on o nieprzyznawanie mu tytułu doktora honoris causa tej uczelni. Protesty studentów i kibiców przeciw dawnemu stalinowskiemu funkcjonariuszowi bezpieki przyniosły skutek...
- Prezydent Komorowski powołał byłego premiera Buzka w skład Kapituły Orderu Orła Białego.
- W Afganistanie podczas akcji przejęcia broni i materiałów wybuchowych zginął od wybuchu miny-pułapki polski żołnierz – chorąży Mirostaw Łucki. W Afganistanie śmierć poniosło 42 członków Polskiego Kontyngentu Wojskowego – żołnierze i jeden cywilny ratownik medyczny.
- Wacław Aulejtnier, wieloletni sekretarz generalny Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie, w oświadczeniu opublikowanym na stronie internetowej „Więzi” przyznał się do utrzymywania w latach 1949–1984 kontaktów ze służbami specjalnymi PRL.
- Po ciężkiej chorobie, w szpitalu MSW w Warszawie zmarł w wieku 62 lat b. działacz opozycji, później poseł AWS, SKL i PO oraz przewodniczący sejmowej komisji ds. służb specjalnych – Konstanty Miodowicz. □

8 zł obecnie. Sprzedaż sztandarowego dziennika koncernu – „Gazety Wyborczej” spadła z 458 tys. w 2001 roku, do 233 tys. obecnie. Gazetę ratują głównie reklamy. Jak się okazuje, duża ich część pochodzi od państwowych firm i instytucji. Tygodnik „W sieci” podaje, że stosunek ogłoszeń prywatnych do publicznych w „Gaz. Wyb.” wynosi od 1:4, a nawet 1:7. Wiadomo, że zmiana rządów w Polsce oznaczać będzie wyschnięcie tego źródła łatwych dochodów. Czy trudno więc przewidzieć rodzaj bezstronności dziennikarskiej wydawnictwa? Jest to jednak przecież tylko jeden z przykładów.

Nie można też wykluczyć działań tajnych służb, wyborczych oszustw czy rozebrania „karty smoleńskiej” dla jakiegoś sprowokowania Jarosława Kaczyńskiego. Przychylność elit biznesowo-medialnych dla Tuska ma i inne implikacje. PO może liczyć dla zachowania władzy na każdy rodzaj koalicji partyjnych. Celem niedopuszczenia do władzy PiS możliwe są więc przyspieszone wybory (by przy utrzymującym się trendzie wzrostu notowań partii Jarosława Kaczyńskiego uniknąć za 2 lata pogromu), dopuszczenie do koalicji SLD czy nawet „Palikociarni” (PSL już tam przecież jest). PiS dla objęcia władzy musiałoby zdobyć większość gwarantującą samodzielne rządzenie, co łatwe nie będzie.

Przy szybkim rozpadzie PO możliwy jest także manewr z utworzeniem rządu „bezpartyjnych” fachowców. Tusk jedzie sobie np. na stanowisko do Brukseli, a w Polsce na miejscu PO powstaje nowa, ale podobna formacja, oparta o ośrodek prezydencki, dodatkowo wsparty np. nowym i „niezależnym” ugrupowaniem Gowina, a w razie braku większości jeszcze SLD i Ruchem Palikota. Czym silniejsza jest partia PiS, a kłopoty rządu coraz większe, tym bardziej wzrasta prawdopodobieństwo najmniej prawdopodobnych scenariuszy... Dlatego ciągle warto władzy patrzeć na ręce. □

Bogdan Usovicz

Wynagrodzenie za oglądanie reklam

Firmy będą płacić za... oglądanie reklam. Użytkownicy smartfonów mają szansę zarobić na ich oglądaniu lub w sposób różnego rodzaju charytatywne fundacje.

Na polski rynek wkrótce trafi aplikacja mobilna Flayers. Jej współtwórca, Łukasz Rosiński podkreśla, że program wyświetla reklamy w miejscach, które najczęściej nie są wykorzystywane przez użytkowników telefonów: w tle pulpitu i wygasza ekran. Po zainstalowaniu programu nie trzeba się specjalnie starać. Wystarczy, że reklamy będą wyświetlane w telefonie. Rosiński dodaje, że zarobione w ten sposób pieniądze właściciel telefonu będzie mógł wykorzystać według własnego uznania. – Jedną z naszych idei to: Zarabiaj na swoim telefonie, nie tylko inni zarabiają na nim – tłumaczy współtwórca aplikacji. Zarobione środki pieniężne, poprzez tę samą aplikację, można będzie przekazać potrzebującym m.in.: na dowolne fundacje lub hospicja. □

za tvp.info.

ZE ŚWIATA

Bogdan Dobosz

- Kanonizacje Jana Pawła II i Jana XXIII odbędą się prawdopodobnie w przyszłym roku – oświadczył, powołując się na słowa papieża Franciszka, prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, kard. Angelo Amato. Niemal pewna jest data 27 kwietnia.
- Prezydent Republiki Czeskiej Zeman oświadczył, że rozpisze przedterminowe wybory parlamentarne w tym kraju na 25-26 października. Mają one zakończyć kryzys polityczny.
- Minister spraw zagranicznych Rosji Ławrow oświadczył, że operacja zbrojna przeciwko Syrii bez mandatu Rady Bezpieczeństwa ONZ byłaby bardzo poważnym naruszeniem prawa międzynarodowego. Po użyciu broni chemicznej w Syrii niektóre kraje zachodnie dopuszczają ograniczoną interwencję wojskową.
- Z Turcji wysłano do Syrii 400 ton broni przeznaczonej dla syryjskich powstańców. Dostawa finansowana jest przez kraje Zatoki Perskiej.
- Opozycja syryjska oznajmiła, że wyklucza obecnie udział w międzynarodowej konferencji pokojowej w sprawie Syrii, planowanej w Genewie.
- Pod hasłami integracji z Unią Europejską obchodzono na Ukrainie 22. rocznicę niepodległości tego kraju. Podczas uroczystości wiele mówiono o zaplanowanym na jesień podpisaniu umowy stowarzyszeniowej Ukraina-UE. Do zbliżenia Ukrainy z Zachodem nawoływały zarówno władze, jak i opozycja. Rosja odpowiada wojną handlową i dyplomatyczną.
- Gruzja wystosowała notę dyplomatyczną z protestem w związku z wizytą Putina w separatystycznej Abchazji.
- Rosyjski rząd sfinansuje „wzmocnienie patriotyzmu i zjednoczenie narodu rosyjskiego”. Ma

na to przeznaczyć 6,8 mld rubli (około 205 mln dolarów).

- Antycygańskie zamieszki, do których doszło w ośmiu czeskich miejscowościach, były najgłośniejsze od wielu lat. Największe zamieszki miały miejsce w Ostrawie.
- Zamaskowani zwolennicy skrajnej lewicy napaśli w Bremie na uczestników wiecu eurosceptycznej partii Alternatywa dla Niemiec (AfD).
- Pierwsza encyklika Ojca św. Franciszka „Lumen Fidei” („Światło wiary”) została bestsellerem lata we Włoszech. Od jej publikacji 5 lipca sprzedano ponad 200 tys. egzemplarzy włoskiej wersji.
- Tysiące zwolenników świeckiej opozycji protestowały w Tunisie przeciwko kierowanemu przez islamistów rządowi Tunezji.
- Sąd Najwyższy Zimbabwe odrzucił skargę opozycji, zarzucającej panującemu od 30 lat prezydentowi Robertowi Mugabemu, że sfalszował wybory z 31 lipca. Tymczasem po złożeniu prezydenckiej przysięgi, 89-letni Robert Mugabe stał się najstarszym z przywódców Afryki. Rządzi już 33 lata i chyba na prezydenckim fotelu dokona żywota...
- Francuski sąd odrzucił wniosek o uwolnienie za kaucją kazachskiego oligarchy Mughtara Ablazowa, który w areszcie na południu Francji oczekuje na decyzję w sprawie ekstradycji.
- Na 35 lat pozbawienia wolności skazany został amerykański żołnierz Bradley Manning, który przekazał demaskatorskiemu portalowi WikiLeaks setki tysięcy tajnych dokumentów USA.
- Lepiej późno, niż wcale. ONZ sięga po rozum do głowy i ogłasza, że idea przeludnienia globu jest pasze. W 2050 r. co 6 mieszkańców planety będzie miał więcej niż 65 lat.

• Wandale zbezczeszcili klasztor salezjanek pod Jerozolimą, obrzucając go koktajlem Molotowa i malując na ścianie graffiti. To kolejny tego typu incydent, o który podejrzewane są środowiska żydowskich ekstremistów.

• Pomalowaniem pomnika Armii Czerwonej na różowo Bułgaria przeprosiła za inwazję na Czechosłowację w 1968 r. W operacji zdławienia praskiej wiosny uczestniczyło ok. 2600 Bułgarów. Pomalowanie pomnika jest może i sympatyczne, ale co on tam jeszcze robi?

• Jak wynika z badań porównawczych z 13 krajów świata, najtańsze studia oferują Niemcy, a najdroższe – Australia. Średni koszt rocznych studiów wynosi tam 38 516 dol. amerykańskich, z czego 25 375 przypada na czesne, a 13 140 na koszty utrzymania. Miejsce drugie zajmują USA (średnio 35 705 dol. rocznie). W Kanadzie trzeba mieć na rok 26 tys. \$, w Singapurze dwa tysiące mniej. W Rosji można się kształcić za 9,4 tys. rocznie, z czego dwie trzecie przypada na koszty utrzymania. Trochę tańsze są Tajwan i Hiszpania.

• Wśród planowanych na przyszły rok podwyżek podatków, rząd Francji zapowiada m.in. zwiększenie stawki podstawowej VAT z 19,6 do 20 proc. (zastanawia się też nad dalszym podniesieniem tego wskaźnika do 20,5 lub nawet 21 proc.), stawki preferencyjnej dot. remontów i usług gastronomicznych z 7 do 10 proc. oraz stawki najniższej z 5 do 5,5 proc. (żywność, elektryczność itd.). Minister ds. budżetu Bernard Cazeneuve zapowiedział także obniżenie z 2 tys. do 1,5 tys. euro kwoty wolnej od podatku dochodowego oraz ze 152 do 100 tys. euro kwoty wolnej od podatku przy spadkach. Ma też być wprowadzony dodatkowy „podatek ekologiczny” od paliwa. □

Zdrada Sojuszników

Jerzy Klechta

Wrzesień 1939 za pisat ni tragiczniej sze karty w naszych dziejach. 1 września – militarny atak Hitlera. 17 września – pakt rozbioru Rzeczpospolitą dokonany przez III Rzeszę i Związek Sowiecki. Polska została zmaszana z mapy świata. Dzisiaj jeszcze inną kartę z tamtych lat – o postawie najbliższych sojuszników II Rzeczpospolitej – Francji i Wielkiej Brytanii. Jak się okazało – sojuszników bez honoru. O takich mówi się, że zdradzili.

Między Polską a Francją układ sojuszniczy zawarty został już w 1921 r. Nie małe znaczenie odegrała wówczas aureola „cudu nad Wisłą”, czyli pokonanie bolszewików. W oparciu o ten układ, 19 maja 1939 r., został podpisany w Paryżu polsko-francuski protokół o współpracy wojskowej. Rozmowy sztabowe ze strony polskiej prowadził gen. Tadeusz Kasprzycki, ze strony francuskiej – gen. Maurice Gamelin. W razie ataku III Rzeszy na Polskę z powietrza układ przewidywał włączenie się Francji do wojny już w pierwszym jej dniu. A więc skoro pierwsze bomby niemieckie spadły na terytorium Rzeczypospolitej 1 września 1939 r. o godzinie czwartej rano na Wieluń (kilka kilometrów od ówczesnej granicy polsko-niemieckiej), to Francja – jeszcze tego samego dnia – powinna uderzyć na Niemcy. Nie uderzyła! Układ Polski z Francją zobowiązywał ją również do uderzenia na Niemcy w trzecim dniu ataku lądowego na Polskę, nadto zobowiązywał ją do generalnej ofensywy armii francuskiej w piętnastym dniu działań zbrojnych. Do niczego takiego nie doszło. Francja nie wykonała podjętych zobowiązań traktatowych, natomiast skapitulowała przed Hitlerem prawie bez wystrzału.

3 września 1939 r. Francja i Wielka

Brytania wypowiedziały Niemcom wojnę, to prawda. Polacy wiwatowali przed ambasadą angielską w Warszawie. To były radosne chwile. Pierwsze i ostatnie. Złudzenia zawsze mają potężną siłę. Tym większy po nich upadek. Następane dni i tygodnie jedynie potęgowały rozczarowanie. Mimo apeli i próśb polskich ambasadorów w Paryżu i Londynie o wypełnienie zobowiązań sojuszniczych, ci nabrali wody w usta. Była to ze strony Francji i Wielkiej Brytanii klasyczna zdrada sojusznika na polu bitwy. Postawa sojuszników przekreśliła przygotowany plan obrony Polski (tzw. plan obronny „Z”). W założeniu ofensywy sojuszniczej w piętnastym dniu wojny miała rozpocząć się francuska mobilizacja. Szef francuskiej misji wojskowej w Polsce, gen. Louis Fauray przybył do Polski pod koniec sierpnia 1939 r. Za czas jakiś uchylił rąbka tajemnicy, opisując rozmowę, jaką odbył 22 sierpnia 1939 r. ze swoimi przełożonymi – generałami Maurice'em Gamelinem i Alphonse'em Josephem Georges'em: „Poruszam z panami generałami kwestię, która nie daje mi spokoju – jeśli Polska stanie się przedmiotem agresji, to jedynie ofensywa wojsk francuskich będzie w stanie zmusić Niemców do zelżenia ich duszącego uścisku. W jakim terminie rozpocznie się ta ofensywa? Zapadło

Polsko-brytyjskie rozmowy sztabowe – lipiec 1939

z ich strony głucho milczenie. Następnie gen. Georges dał do zrozumienia, że armia francuska nie jest zdolna do podjęcia ofensywy i że nie ma możliwości określenia terminu, w którym będzie ona gotowa do działania na wielką skalę. Do tego czasu mogły wchodzić w rachubę jedynie defensywne lub ograniczone działania zaczepne. Gdy nie mogłem ukryć mego rozczarowania, gen. Gamelin dorzucił po prostu tych kilka słów: Trzeba, aby Polska trwała”.

Atak sojuszniczo-obronny z zachodu na Niemcy związały III Rzeszy ręce, nie zdołaliby skonsolidować armii w marszu na Polskę. Musieliby otworzyć front zachodni i tam przetrzymać wojska. Nie doszłoby do żadnej bitwy wojny. Nieprawdą jest to, że II RP była całkowicie nieprzygotowana do wojny. Sojusze zawarte z Francją i W. Brytanią miały gwarantować Polsce, że siły niemieckie nie skupią się wyłącznie na ataku na nasz kraj. Byliśmy przygotowani na obronę, lecz nie na walkę z tak liczną armią. Gdyby sojusznicy wypełnili przyjęte układy zobowiązania, III

Wychowywać do wartości

ciąg dalszy ze str. 2

Wobec coraz odważniejszych prób wprowadzania do polskich szkół edukacji seksualnej, sprzecznej z chrześcijańską wizją człowieka, apelujemy do rodziców: czuwajcie nad tym, co szkoła przekazuje waszym dzieciom! Przypominamy, że bez zgody rodziców szkoła nie może realizować programu wychowawczego ani pozwalać na nauczanie przedmiotów, których treści są sprzeczne z ich przekonaniami lub wprost demoralizujące. Prawo oświatowe mówi wyraźnie o konieczności respektowania przez szkołę publiczną chrześcijańskiego systemu wartości (por. Ustawa o systemie oświaty – preambuła). Powierzając swoje dziecko szkole, rodzice nie powinni godzić się na edukację, która byłaby sprzeczna z ich przekonaniami i wyznawanymi wartościami.

Jak zawsze, w wychowywaniu do wartości rolę nie do przecenienia pełnią sami wychowawcy. Będąc przykładem i wzorem dla swoich uczniów, muszą być świadomi, że własnym życiem prezentują określony świat wartości. Nauczyciel i wychowawca nie może być neutralny. Nie powinien więc zagubić właściwej hierarchii wartości zarówno w życiu osobistym, jak i zawodowym. Musi być świadkiem wartości, które wyznaje.

3. Pokorna odwaga wiary

Szczególną wartością, w oparciu o którą i do której należy wychowywać młode pokolenie, jest wiara. Wiara jest łaską, a więc niezastąpionym darem Bożym. Domaga się jednak świadomej i wolnej odpowiedzi człowieka. Ten związek wiary z wychowaniem uświa-

damy sobie wyraźnie w trwającym Roku Wiary. Wyznawanie wiary przejawia się w odważnym i mężnym stawianiu w obronie wartości z niej wytykających. Chodzi o obronę wartości chrześcijańskich, coraz częściej eliminowanych z życia publicznego, a zwłaszcza chrześcijańskiej wizji miłości, małżeństwa i rodziny.

Wiara potrzebuje również pokory prowadzącej do przekonania, że na Bogu, jako fundamencie, mamy budować nasze życie. Niech zatem pokora będzie podstawą wychowania do wartości. Jest ona dlatego tak ważna, że Bóg gotów jest dać wszystko człowiekowi, który jest świadomy własnej niewystarczalności i słabości. Wiara i ufność pokładana w Bogu, dla którego nie ma rzeczy niemożliwych, niech więc przenikają nasze życie oparte na chrześcijańskich wartościach.

Zakończenie

Zachęcamy wszystkie środowiska wychowawcze do włączenia się we wspólne przeżywanie III Tygodnia Wychowania. Zaproszenie to kierujemy do rodziców, duszpasterzy, nauczycieli i wychowawców, do osób odpowiedzialnych za kształt edukacji, do samorządowców i wszystkich ludzi dobrej woli, którym zależy na wychowaniu przyszłych pokoleń Polaków. Niech Maryja, pokorna Służebnica Pańska, uczy nas wiary i pokory w poszukiwaniu tego, co najważniejsze; niech uczy mądrości i pomaga otwierać się na „wielkie rzeczy”, jakie Bóg czyni dla nas i przez nas.

Na nowy rok pracy wychowawczej i kolejny Tydzień Wychowania udzielamy wszystkim pasterskiego błogostawieństwa. □

Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi

Czołgi niemieckie na rynku w Wieluniu - wrzesień 1939

Rzesza znalazłaby się w klinczu z zachodu (Francja), wschodu (Polska) i północy (Wielka Brytania).

Bezczylność zachodnich sojuszników podczas kampanii wrześniowej zaskoczyła Polaków i stała się później przedmiotem kontrowersji i wzajemnych oskarżeń. A przecież pewne jest jedno: przy zaangażowaniu głównych sił niemieckich w Polsce, Francja i Wielka Brytania miały ogromną przewagę nad wojskami niemieckimi pozostawionymi przez Hitlera na froncie zachodnim. Większość niemieckich dywizji walczyła w Polsce, zatem armia francuska miała kolosalną przewagę liczebną. W 1939 r. Wehrmacht odnosił sukcesy przeciwko Polsce, lecz nie sprostałby przeciwnikom na dwóch frontach. Według wojskowych źródeł niemieckich, podczas niemieckiej kampanii wrześniowej III Rzeszy w Polsce około 110 dywizji francuskich i brytyjskich pozostawało kompletnie biernych wobec 23 dywizji niemieckich. Na procesie norymberskim feldmarszałek Wilhelm Keitel oświadczył, że dowództwo niemieckie w brytyjskiej i francuskiej bierności militarnej podczas kampanii polskiej widziało wskazówkę, że Wielka Brytania i Francja pogodziły się z podbojem Polski przez nazistów i nie mają poważnego zamiaru udzielenia Polsce pomocy.

Tak oto niedotrzymanie sojuszniczych układów i zobowiązań przez Brytyjczyków i Francuzów we wrześniu 1939 r. umożliwiło III Rzeszy niemieckiej pokonanie wojsk polskich i podbój Polski. Potem przyszedł 17 września 1939 r. – Hitler i Stalin dokonali rozbioru Polski.

Warto zadać pytanie, czy Polska i cała Europa mogły uniknąć II wojny światowej? Jedną z dróg zarysował już Józef

Piłsudski w 1933 r., wysuwając propozycję wojny prewencyjnej z Niemcami. Jednak wówczas Zachód nie traktował poważnie Hitlera. Göring zaproponował Piłsudskiemu, aby Polska ruszyła razem z Niemcami na wschód. Nawet po całkowitym zwycięstwie nad Związkiem Sowieckim, oznaczałoby to dla Polski utratę dzielnic zachodnich, jednocześnie Polska stałaby się wasalem Rzeszy, po pewnym czasie zostaby zaanektowana w całości. Do takiej konkluzji doszedł marszałek Piłsudski i udzielił Göringowi stanowczej odmowy. Istniała również koncepcja aliansu z Rosją. Nawet gdyby wtedy Niemcy zostały pokonane, wówczas Rosja Sowiecka szukałaby niewątpliwie rekompensaty w Polsce. Stalin wzięłby odwet za klęskę w 1920 r. Zachód zaś umyłby ręce. Tak jak umył, gdy na Warszawę we wrześniu 1939 r. spadły bomby. I nie zareagował wówczas, gdy 17 września 1939 r. doszło do rozbioru Rzeczypospolitej.

Mało kto znał tak dobrze Anglików jak Stanisław Cat-Mackiewicz. Przyjechał do Londynu we wrześniu 1940 r. Spędził na wyspach 17 lat. W pierwszym okresie pobytu był Anglią zachwycony. Gdy polscy lotnicy „uratowali Londyn”, noszeni byli na rękach. Szkotki i Angielki wyrwały sobie ich z rąk. Ale z upływem czasu uczucia stały się. Polacy zaczęli być kulą u nogi. Zwłaszcza gdy po zbrodni w Katyniu próbowali dociec prawdy.

Anglia najpierw Mackiewicza zachwycała, teraz Anglicy zaczęli go przerażać. Powtarzał za Napoleonem, że Anglicy to naród składający się z „mężczyzn bez honoru”. W znakomitej książce o Anglikach pt. „Londyniszczanie”, Cat-Mackiewicz dowodzi, że „honor w naszym pojęciu w Anglii nie istnieje. Honor oznacza tam udzielane przez króla szlachectwo

Armia Czerwona w Wilnie - wrzesień 1939

i orderu”. W krytyce polityki brytyjskiej wobec Polski idzie jeszcze dalej: „Anglicy wpełnili nas w wojnę, odwracając od siebie pierwsze uderzenie Hitlera, którego się obawiali. Jak to zostało bezwzględnie dowiedzione w procesie norymberskim, Hitler pierwotnie zamierzał uderzyć na Zachód. Dopiero z pomocą tak zwanej gwarancji z 30 marca 1939 roku, wygłoszonej przez Chamberlaina w Izbie Gmin, udało się zmienić jego plany i pierwsze śmiertelne uderzenie zwrócić na Polskę”.

Zadziwia postawa Francji i Wielkiej Brytanii. A może nie ma w niej nic dziwnego? W każdym razie nie była to nowość w ich polityce wobec Polski. Po I wojnie światowej dyplomacja brytyjska, kierując się własnym interesem, wcale nie dążyła do odrodzenia Rzeczypospolitej, a już stanowczo sprzeciwiała się oddaniu Polsce Śląska. Nie chciała przez to osłabić Rzeszy i jednocześnie wzmocnić Francji. Brytyjska polityka równowagi sił w układzie Francja-Niemcy była celem nadrzędnym polityki europejskiej Londynu. Co innego Rosja, ta leżała daleko od Wysp Brytyjskich i nawet, jeśli w przeszłości oraz podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu podbijała Polskę, mało to Brytyjczyków obchodziło. Dlatego Londyn nabrał wody w usta po zbrodni katyńskiej. Generatów polskich z rządu londyńskiego, którzy domagali się ujawnienia prawdy o Katyniu, Churchill odsuwał czy też usuwał z pierwszego szeregu dowodzenia. Nie chciał drażnić Stalina.

Sojusznicy bez honoru, Francja i Wielka Brytania nie ruszyły palcem, aby osłabić atak Hitlera na Polskę we wrześniu 1939 r. Mimo zobowiązań. Mimo układów wojskowych. Ta zdrada ruszyła lawinę nieszczęść. Nie tylko na Polaków zresztą. □

Obecność katechezy w szkole

ciąg dalszy ze str. 5

Religia spełnia funkcje kulturotwórcze i ma duże znaczenie dla kultury. Nasza polska kultura została ukształtowana przez chrześcijaństwo. Bez religii, bez Boga nie da się jej zrozumieć. W 1978 roku Jan Paweł II mówił w Warszawie, że nie da się zrozumieć ani człowieka, ani polskiego narodu bez Chrystusa: „I dlatego Chrystusa nie można wyłączać z dziejów człowieka w jakimkolwiek miejscu na ziemi. Nie można też bez Chrystusa zrozumieć dziejów Polski – przede wszystkim jako dziejów ludzi, którzy przeszli i przechodzą przez tę ziemię”. Jeżeli zabrakłoby nauczania religii w przedszkolach i szkołach, zabra-

łoby tego ważnego elementu w formacji młodych ludzi, jakim jest przekazanie im dziedzictwa kultury własnego narodu. Oczywiście dokonuje się to i na innych przedmiotach. Jednak ujęcie tego obszaru z perspektywy religii jest bardzo istotne. Dzięki religii uczniowie są wprowadzani o wiele głębiej w ten cudowny świat, jaki tworzy nasza narodowa kultura. □

ks. dr Robert Strus

MSW kontra Minister Sprawiedliwości

Ambitny francuski minister spraw wewnętrznych Manuel Valls to najpopularniejszy polityk socjalistyczny, a jego działania w kwestii bezpieczeństwa nie odbiegają zbyt wiele od prewencyjnej polityki z czasów Sarkozy'ego.

Valls – Taubira

Doprowadziło to do niemal otwartego konfliktu z – uważaną za czołową przedstawicielkę obozu „praw człowieka” – ministrem sprawiedliwości Christiane Taubirą. Ta ostatnia, rozpędzona na fali udanego wprowadzenia homoślubów, mnoży „postępowe” pomysły. Trudno się temu dziwić. Pochodząca z Gujany czarnoskóra polityk uważana jest za przedstawicielkę lewego skrzydła PS. W wywiadzie, udzielonym niedawno amerykańskiej gazecie „New York Times”, wymieniła wśród bohaterów swojej młodości komunistkę z USA Angelę Davis, Malcolma X czy Ernesta Che Guevarę.

Spór na linii Valls – Taubira był już widoczny kilka miesięcy temu. Kiedy MSW zabrano się za likwidację nielegalnych obozów romskich, które stały za wzrostem lokalnej przestępczości, minister sprawiedliwości mówił o „polowaniach na Romów”, łamiących prawa człowieka. Valls postawił tymczasem na wizerunek „obroncy porządku republikańskiego”.

Niesnaski pogłębiły się przy reformie kodeksu karnego. Kolejna sztandarowa reforma Taubiry chce złagodzenia kar. Minister wychodzi z założenia, że więzienie nie resocjalizuje i nie może być „jedyną odpowiedzią na pogarszający się stan bezpieczeństwa państwa”. Więzienia francuskie są rzeczywiście przepelnione, ale pomysły np. łagodnego traktowania recydywy spotkały się w oporem ze strony MSW. Po ujawnieniu przez media sporu ministrów, oficjalnie stwierdzono, że „Taubira i Valls pracują nad reformą kodeksu karnego ręką w rękę”, ale nieoficjalnie wiadomo, że różnice są tak duże, że dwójka ministrów zwróciła się o arbitraż do samego prezydenta Hollande'a. To, po czyjej stronie opowie się prezydent, będzie przy okazji wskazówką, co do wyboru przez Hollande'a kierunku najbliższych działań – dalszych, przyspieszonych reform społecznych (vide homośluby) czy też uspokojenia sytuacji i odzyskiwania utraconej popularności lewicy. Bardziej prawdopodobne wydaje się teraz ostudzenie „rewolucyjnego” ducha lewicy. Odrobinę lepsze wyniki gospodarcze i zbliżające się wybory lokalne (w marcu 2014 roku) raczej nie sprzyjają rozpoczynaniu nowych wojen ideologicznych, które już i tak dość głęboko podzieliły Francuzów.

Jan Kciuk

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Legia zachowała duże szanse awansu do fazy grupowej Ligi Mistrzów, remisując w Bukareszcie 1:1 ze Steuą. Z Ligi Europy odpadnie raczej Śląsk, który przegrał na wyjeździe z Sevillą 1:4. Wrocławianie rozegrali jednak dobry mecz, prowadzili, ale po czerwonej kartce dla Dudu i grze w „10” opadli z sił, tracąc kolejne bramki.

☺ 5 kolejka ekstraklasy: Zagłębie Lubin – Cracovia 0:1, Górnik Zabrze – Ruch 2:2, Zawisza Bydgoszcz – Podbeskidzie Bielsko-Biała 2:2, Jagiellonia – Pogoń 2:3, Legia Warszawa – Lechia Gdańsk 0:1, Śląsk Wrocław – Widzew 3:1, Wisła Kraków – Lech Poznań 2:0, Korona Kielce – Piast Gliwice 2:0. Na czele tabeli znajdują się Górnik i Lechia (po 11 pkt.), wyprzedzając Legię i Wisłę (po 9).

☺ 5 kolejkę rozegrali także pierwszoligowcy. Wyniki: GKS Katowice – Miedź Legnica 1:0, Stomil Olsztyn – Puszcza Niepołomice 1:1, Olimpia Grudziądz – GKS Betchatów 0:2, Sandecja Nowy Sącz – Arka 0:3, Wisła Płock – Dolcan Ząbki 2:2, Okocimski KS Brzesko – Bogdanka 1:2, GKS Tychy – Kolejarz Stróże 0:3, Termalica Bruk-Bet Nieciecza – MKS Chojniczanka Chojnice 0:0, Flota Świnoujście – Energetyk ROW Rybnik 1:1. W tabeli prowadzi GKS Betchatów (13 pkt), przed Dolcanem Ząbki (11) i Arką Gdynia (10).

☺ Polacy za granicą. Bartłomiej Pawłowski zadebiutował w piłkarskiej ekstraklasie

Hiszpanii w barwach Malagi. Jego zespół przegrał jednak w 2. kolejce u siebie z Barceloną 0:1. Arsenal ze Szczęsnym w bramce pokonał na wyjeździe 3:1 lokalnego rywala Fulham, a polski bramkarz był najlepszy na boisku. Southampton z Borucem na własnym stadionie zremisował 1:1 z Sunderland. Z kolei trener piłkarzy Borussia Dortmund, Klopp chwalił Lewandowskiego, którego gol przesądził o zwycięstwie w meczu niemieckiej ekstraklasy z Werderem 1:0. Adrian Mierzejewski zdobył jedną bramkę dla Trabzonsporu i asystował przy drugiej w meczu czwartej rundy eliminacji piłkarskiej Ligi Europejskiej przeciwko albańskiemu KF Kukesi. Zespół z Turcji wygrał w Tiranie 2:0. Były piłkarz Wisły, Cezary Wilk zadebiutował w barwach drugoligowego hiszpańskiego Deportivo La Coruna. Grał przez 59 minut w przegranym 0:1 meczu z Cordobą.

☺ Agnieszka Radwańska w bardzo dobrym stylu wygrała z Silvą Soler-Espinosa 6:1, 6:2 w meczu otwarcia pierwszej rundy wielkoszlemowego turnieju US Open.

☺ Robert Kubica (Citroen DS3 RRC), jadący z pilotem Maciejem Baranem, wygrał Rajd Niemiec wśród kierowców klasy WRC-2 i pierwszy raz w karierze awansował na pozycję lidera klasyfikacji generalnej cyklu. Dla Polaka był to 3 triumf w 5 startach w tym sezonie.

☺ Polscy koszykarze, którzy przygo-

towują się do wrześniowych mistrzostw Europy, przegrali 83:84 z Ukrainą. W kolejnych spotkaniach Polacy zagrali już lepiej i wygrali z Wielką Brytanią (85:66) i Szwecją (73:57).

☺ Noriaki Kasai i Jernej Damian wygrali ex aequo konkurs letniej Grand Prix w skokach narciarskich w japońskiej Hakubie. Najlepszy z Polaków, Jan Ziobro był trzeci. Pierwsze zawody w Hakubie wygrał Krzysztof Biegun. Na Grand Prix do Japonii nie polecili Kamil Stoch, Maciej Kot i Piotr Żyła, ale nasi reprezentanci i tak spisali się znakomicie.

☺ Hokeiści na trawie Niemiec zdobyli złoty medal mistrzostw Europy. W finale w Antwerpii pokonali gospodarzy turnieju, Belgów 3:1 (0:0). Polacy zajęli siódmą lokatę i opuścili szeregi elity.

☺ Podczas Memoriału Kamili Skolimowskiej na stadionie Orła w Warszawie, Artur Noga ustanowił rekord Polski w biegu na 100 m przez płotki.

☺ Policja dokonała zatrzymań kibiców Lecha, którzy wywiesili w trakcie meczu z Żalgirisem transparent „Litewski chamie, klękaj przed polskim panem”. Poznaniacy powinni uczyć się od fanów Legii, którzy w Bukareszcie pokazali transparent: „Dziękujemy Rumunii za przyjęcie polskiego rządu w 1939 r. i prosimy o internowanie obecnego”... □

33 lata społecznego ruchu Solidarność

Stanisław Aloszko

Minęło gorące lato, sierpień, który przypominał o wydarzeniach: przed 33 lat. Dlaczego w 1980 roku możliwy był zryw?

Polska była wtedy jednym z ważniejszych wasali systemu komunistycznego i nic nie wskazywało na przebudzenie się społeczeństwa. Chociaż – nie można o tym zapominać – już od 16 października 1978 r. mieliśmy na arenie międzynarodowej „naszego” wielkiego i niezawodnego rzecznika. W kolejnym roku odbyła się niezapomniana pielgrzymka Ojca Świętego bł. Jana Pawła II do naszej Ojczyzny. Tak powstał wielki kapitał energii niezbędnej do wyzwolenia.

Czas naglił, ponieważ życie stawalo się wprost nieznośne, a rządzący całkowicie oderwali się od „swojej bazy”, której używali tylko i wyłącznie do ideologicznych i propagandowych celów. Co więcej, obraz Polski w świecie był całkowicie zafaszowany. Gospodarka, wtedy nazywana planową, była w bardzo złym stanie. Brakowało wszystkiego. Kiedy więc na przelocie lipca i sierpnia 1980 r. odbywała się moskiewska olimpiada, okazało się, że Polska bierze w niej znaczący udział także poprzez wielką kontrybucję żywnościową. A polskie sklepy były puste. Dużo artykułów było dostępnych tylko na kartki. Dlatego niewiele brakowało do wybuchu niezadowolenia.

Pierwsi w tym ruchu byli ludzie pracy Lubelszczyzny, w szczególności kolejarze lubelskiej lokomotywni. Tak się zaczął Lubelski Lipiec, który swoim zasięgiem objął wtedy wiele dużych i kluczowych zakładów pracy. Strajki zostały jednak w miarę szybko i zdecydowanie zneutralizowane. Dokonano także typowej w systemie komunistycznym rozprawy ze strajkującymi załogami poprzez nieznaczne ustępstwa w zakresie poprawy zaopatrzenia sklepów oraz podwyżek płac. Z drugiej strony dokonano napiętnowania uczestników protestów i powstałych strat finansowych, które eufemicznie nazywano „przerwami w pracy”. W komunikacji medialnej było o tym cicho, by wydarzenie nie mogło zaistnieć w przestrzeni społecznej. Znany ze swojej politycznej podległości PZPR-owi i rządowi PRL-u,

Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, nazywany popularnie cenzurą, skutecznie zadbał o brak informacji na ten temat. Jednak wiadomości te przedostały się do polskich ośrodków na Zachodzie i tą drogą dotarły do mieszkańców całej Polski.

W takiej atmosferze rozpoczęły się sierpniowe strajki na Wybrzeżu – najpierw w Gdańsku, strajkiem solidarnościowym w obronie zwolnionej z pracy w Stoczni Gdańskiej Anny Walentynowicz, potem w Szczecinie oraz pod koniec sierpnia na Górnym Śląsku i w Zagłębiu. Tak powstał Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarność. Poparty go praktycznie wszystkie grupy społeczno-zawodowe i w krótkim czasie stan liczbowy Solidarności wyniósł 10 milionów członków.

Po tzw. festiwalu Solidarności, trwającym tylko kilkanaście miesięcy, reżim komunistyczny 13 grudnia 1981 roku zbrojnie, czołgami „rozjechał” pokojowy ruch społeczny. Na wiele lat – i dzisiaj to widać wyraźnie – całkowicie i bezpowrotnie zniszczył wielu dziesiątkom działaczy społecznych oraz ich najbliższym piękne, heroiczne życiorysy. Śmierć, internowania, pobytu w więzieniach, emigracja, społeczna izolacja i łamanie charakterów spowodowały powstanie trwałych blizn. Trzeba było ponownych zrywów, aby latem 1988 r. upomnieć się o prawa do Solidarności.

Okrągły stół, zorganizowany na początku 1989 r., w którym uczestniczyli tylko wybrani spośród najbardziej spolegliwych i dobrze sobie znanych i wzajemnie wspieranych członków tzw. lewicy laickiej, umożliwił jedynie częściową reanimację Solidarności. Odbywało się to bez udziału prawdziwych i autentycznych działaczy, którzy mieli wkład w jej powstanie latem 1980 roku. Po okresie stanu wojennego nie została zwołana Komisja Krajowa ani też Komisja Rewizyjna Solidarności, aby w sposób całkowicie wolny i demokratyczny zdecydować o dalszym losie swoich członków. Rejestrując więc po raz drugi Solidarność w 1989 roku, dokonano wielu istot-

nych zmian w stosunku do jej pierwszego statutu. To wszystko doprowadziło do tego, że znacznie spadła liczba członków Solidarności, a – co za tym idzie – została nadwątlona jej siła w nowej sytuacji społeczno-politycznej.

Dalsze przemiany polityczne w Polsce spowodowały, że sama działalność związkowa została zakwestionowana przez dyrekcje czy gremia kierownicze zakładów pracy. W ten sposób ani pracownicy, ani ich prawa nie były dobrze broniące, bo w wielu zakładach działały stare związki zawodowe, a nie mogła się odtworzyć Solidarność. Gorsze przyszło wtedy, kiedy w pejzażu gospodarczym Polski pojawiły się wielkie firmy i korporacje z obcym kapitałem albo podobne „polskie” powstałe w wyniku uwłaszczenia się rodzimej nomenklatury. Nastąpiły wówczas różnego rodzaju nadużycia w stosunku do niespolegliwych działaczy, którzy w obronie praw pracowniczych stanowczo upominali się lub prowadzili swoją działalność związkową. Wynikało to z zaostrenia wymogów nowych zarządów zakładów, które chciały szybko robić własne interesy w Polsce, bez uwzględniania praw pracowników. Zastraszania, zwalnianie bez respektowania kodeksu pracy oraz różnego rodzaju reorganizacje, manipulacje, nie mające wiele wspólnego z realnymi potrzebami firm, urzędów i instytucji, wykorzystywano do bezpardonowego pozbywania się niewygodnych i niechcianych lokalnych przywódców związkowych. [ciąg dalszy na str. 12](#)

Strajk Solidarności w Stoczni Gdańskiej w 1980 r.

Solidarność – protest w Warszawie w 2013 r.

Francuscy etycy o eutanazji

Na ważną lekturę zasługuje – według „L'Osservatore Romano” – blisko 70-stronicowa analiza przygotowana przez francuski Narodowy Komitet Etyki. Dokument ten, zawierający 121 opinii, nosi tytuł: „Koniec życia, autonomia osoby, pragnienie śmierci” i ukazał się w czerwcu br.

Autor omówienia w watykańskim dzienniku – Ferdinando Cancelli zwraca uwagę na to, że poglądy zawarte w raporcie pozwalają zrozumieć, dlaczego Komitet nie przyznał osobie stojącej na progu śmierci prawa do „dostępu do czynności medycznej, której celem jest przyspieszenie zgonu”, a więc do eutanazji lub wspomaganego samobójstwa. Są tam też ważne dane, usprawiedliwiające niepokój o to, iż otwarcie prawodawców na „łagodną śmierć” może doprowadzić do niebezpiecznych nadużyć.

Znamienny jest tu przypadek Szwajcarii. Chociaż tamtejsze prawo nie zezwala na eutanazję, to wspomagane samobójstwo jest możliwe mimo braku prawodawstwa federalnego lub kantonowego, z jedynym ograniczeniem – „czynność ta nie może być uzasadniana pobudkami egoistycznymi”, co stanowi zresztą rzecz bardzo trudną do ustalenia. Rzeczywistość szwajcarską, czytamy w raporcie, tworzą stowarzyszenia bardzo aktywne również w dziedzinie marketingu i reklamy, o wielkich obrotach (przewyższających milion franków szwajcarskich rocznie), potrafiących przyciągać klientów z zagranicy.

Ale analiza francuska przytacza jeszcze bardziej oczywiste nadużycia: w 2007 r. dokonywano samobójstw w takich miejscach jak samochody i kampery; z braku „klasycznego pentobarbitalu sodu, podawanego doustnie, przynajmniej w jednym przypadku zastosowano hel; coraz częściej akceptowani są kandydaci na samobójców, którzy nie są śmiertelnie chorzy, a nawet w ogóle nie są chorzy; pomaga się umierać również osobom cierpiącym na choroby i zaburzenia psychiczne”.

Dokument francuski zwraca uwagę, że bardzo podobnie jest pod tym względem w Holandii, gdzie sytuacja jest na tyle poważna, iż już w 2009 r. ONZ wyraziła obawy w związku ze wzrostem tego rodzaju przypadków (przypominamy, że osoba, która prosi tam o eutanazję lub wspomagane samobójstwo, „musi mieć co najmniej 12 lat”).

Jaką rolę na tym tle odgrywa leczenie paliatywne? Wiadomo, że zwolennicy łagodnej śmierci twierdzą nieustannie, że medycyna i logika paliatywna mogą współistnieć, tak jakby ta ostatnia była w stanie rozwiązać trudne przypadki. Opinia 121

raportu brzmi jasno: wcale tak nie jest. „Istnieje ryzyko, że pacjenci, którzy mogliby odzyskać chęć życia, nie byli leczeni w sposób, do którego mieli prawo” – pisze Komitet.

Interesujące są również dane wskazujące, do kogo kierowane są najczęściej prośby o „łagodną śmierć”: w 50 proc. przypadków są to lekarze ogólni, w 40 proc. różni specjaliści, a tylko w 10 proc. specjaliści w zakresie medycyny paliatywnej.

Również powyższe dane wskazują, że konieczna jest głęboka refleksja nad końcem życia, z nadzieją, że doświadczenia innych pomogą uniknąć faszystowskich, już wypróbowanych dróg. □

opr. za wiara.pl

33 lata społecznego ruchu Solidarność ciąg dalszy ze str. 11

Dla nowej, drugiej Solidarności nastął ciężki, trwający do dzisiaj okres.

Podobnie dzisiaj rządzący nie widzą potrzeby normalnej współpracy nie tylko z Solidarnością, ale także z innymi licznymi związkami zawodowymi. Mimo że wielu z członków różnych elit władzy twierdzi, iż wywodzi się z Solidarności, to nie widzi konieczności jej partnerskiego traktowania.

Przykładem jest cały system legislacyjny dotyczący prawa pracy, do którego Solidarność nie jest w należyty sposób dopuszczana. Kolejnymi przykładami są katastrofalny system emerytalny, opieka zdrowotna, ogromne bezrobocie, a więc rynek pracy, szkolnictwo, transport, drogownictwo czy praktycznie nieistniejący polski przemysł ciężki i powoli, ale skutecznie, ograniczane górnictwo węglowe, oraz popadająca w zapaść energetyka. Bardzo trudnym do rozwiązania problemem jest niedzielna praca sieci supermarketów i zainstalowanych w nich

matyckich sklepów. Dla Polaków, w większości katolików, jest to duży problem i wielkie moralno-religijne wyzwanie. Solidarność domaga się godnego uregulowania tej sprawy, ale jak na razie bez większego sukcesu.

Symbolem degeneracji Polski jest dzisiejszy stan prawny i fizyczny Stoczni Gdańskiej – symbolu historycznej Solidarności 80. Nic więc nie może już dziwić, bo strona rządowa, stosując swoją własną politykę, zmierza prosto

do podgrzewania i tak napiętej sytuacji. Podniesienie w skandalicznych warunkach legislacyjnych wieku emerytalnego, przy ogromnej i niczym nieograniczonej emigracji, powoduje, że w ciągu tylko jednego pokolenia załamuje się równowaga demograficzna niezbędna do harmonijnego współżycia całego polskiego społeczeństwa. I to są niektóre z ważnych powodów, dla których Solidarność powoli, w 2013 r. wraca do korzeni.

Aktualne władze NSZZ Solidarność postanowiły przystąpić do współpracy legislacyjnej i informacyjnej z przedstawicielami Prawa i Sprawiedliwości. Wcześniejsze próby nawiązania współpracy z rządem spaliły na panewce. Co więcej, na wrzesień zapowiada się wielka akcja protestacyjna nie tylko NSZZ Solidarność, ale także i innych polskich central związkowych. Akcja ta ma na celu zastopowanie kolejnego twardego prawa, skierowanego przeciw pracownikom, dotyczącego uelastyczniania czasu pracy.

Po wielu latach byli działacze pierwszej Solidarności postanowili także zadbać o los dziesiątek tysięcy swoich koleżanek i kolegów, którzy byli poszkodowani w procesie tworzenia tego największego ruchu społecznego poprzez uchwalenie ustawy o statusie weterana opozycji komunistycznej. Nad tą ustawą pracuje Andrzej Rozpłochowski – legenda opozycji i jeden z współtwórców Śląsko-Dąbrowskiej „Solidarności” w Katowicach, z grupą oddanych sprawie kolegów. Jest to kwestia wyjątkowa, ponieważ zastrużeni, a teraz bardzo schorowani i zubożali, będący w podeszłym już wieku, działacze Solidarności pozostali osamotnieni i pozbawieni opieki w przeciwieństwie do „swoich” oprawców z UB i SB, którzy – jako jedni z beneficjentów demokratycznych przemian – mają się wyjątkowo dobrze pod każdym względem. I to jest także zadanie dla nowej generacji działaczy Solidarności, którzy powinni wesprzeć prace legislacyjne nad tą ważną ustawą. □

Stanisław Ałozko

Piotr Duda - Przewodniczący Solidarności

Voilà les champions !

L'été 2013 a été sportif.

Le nez collé à nos lucarnes plates, nous avons d'abord pu assister aux championnats du monde de natation qui se sont déroulés à Barcelone en Espagne. Notre pays a terminé à la 21e place avec deux médailles d'argent gagnées respectivement par Radosław Kawęcki, au 200 m dos, qui a établi un nouveau record d'Europe, et par Paweł Korzeniowski au 200 m papillon, et une médaille de bronze obtenue par Konrad Czerniak au 100 m papillon. L'année dernière, aux Jeux olympiques de Londres, les nageurs polonais avaient fait chou blanc dans toutes les disciplines de la natation. On peut donc se réjouir des trois médailles de cette année qui donnent le sentiment d'une reprise et nous fait espérer une moisson de médailles et de records dans l'avenir. Surtout que sur les dix dernières années, les nageurs de notre pays ont déjà fait mieux. Comme en 2007 qui fut l'année faste avec quatre médailles dont deux en or (Mateusz Sawrymowicz sur 1500 m et Przemysław Stańczyk sur 800 m), une en argent et une en bronze, toutes les deux gagnées par Otylia Jędrzejczak (sur 400 m nage libre pour la première et 200 m papillon pour la deuxième). L'année 2005 avait également été une bonne année, avec déjà quatre médailles, dont deux en or (Otylia Jędrzejczak sur 200 m papillon et un record du monde, et Paweł Korzeniowski sur 200 m papillon également) et deux en bronze (Otylia Jędrzejczak sur 100 m papillon et Bartosz Kizierowski sur 50 m nage libre). En 2009 et 2011, les nageurs polonais avaient touché le fond avec une seule médaille à chaque fois, en argent pour Paweł Korzeniowski au 200 m papillon en 2009 et en argent également en 2011 pour Konrad Czerniak au 100 m papillon. La Pologne a donc quelques individualités, comme Paweł Korzeniowski que l'on voit sur les podiums depuis plusieurs années, ou Konrad Czerniak qui lui aussi est présent. Mais est-ce suffisant ? La relève est-elle assurée, notamment dans la perspective des prochains

Jeux olympiques de 2016 ? Il faudrait sans doute plus de nageurs de niveau international pour que notre pays puisse multiplier ses chances.

À peine le maillot de bain séché et plié, il a fallu filer à Moscou, à l'autre bout de l'Europe, pour participer, au travers des mêmes lucarnes, aux championnats du monde d'athlétisme. Notre pays ramène trois médailles dont une en or grâce à Paweł Fajdek, champion du monde au lancer du marteau. Dans la même discipline, chez les femmes, Anita Włodarczyk a gagné la médaille d'argent, tout comme Piotr Małachowski au lancer du disque. Sinon, rien. Même Tomasz Majewski, pourtant double champion olympique en 2008 et 2012 au lancer du poids, n'est arrivé qu'en sixième position. À noter la bonne performance de Justyna Kasprzycka, qui lui vaut une sixième place au saut en hauteur, et la quatrième place de Marcin Lewandowski au 800 m. Au classement des médailles, la Pologne se place à la onzième position juste derrière la France. Pour se consoler, on peut se dire que c'est mieux qu'en 2011 où il n'y avait eu qu'une seule médaille – en or – décrochée par Paweł Wojciechowski au saut à la perche. Sur la décennie, la meilleure année a été 2009 quand notre pays a obtenu huit médailles, notamment deux en or gagnées par Anna Rogowska au saut à la perche et Anita Włodarczyk au lancer du marteau, et quatre en argent obtenues par les lanceurs Tomasz Majewski au poids, Piotr Małachowski au disque, Szymon Ziółkowski au marteau, et par la perchiste Monika Pyrek. La plus mauvaise année a été 2007 avec seulement trois médailles de bronze. Tout comme en natation, la Pologne dispose de quelques individualités dans quelques disciplines, que l'on voit depuis plusieurs années. Mais y a-t-il déjà des jeunes pour prendre la relève ?

Que dire de plus en commentaires que ce qui a déjà été dit dans ces lignes à l'occasion des Jeux olympiques ou d'autres rencontres

internationales ? Les Polonais ne sont pas plus mauvais que les autres, certains sortent du lot et montrent ce qu'ils savent faire. Mais il faudrait un véritable vivier de sportifs pour qu'il y ait une continuité dans les disciplines. Quand un champion arrête la compétition, il n'y a pas toujours quelqu'un pour prendre la suite. C'est certainement une question de formation et de suivi. C'est aussi une question financière et une question de politique sportive. Quelle place la Pologne veut-elle donner au sport ? Quelle image veut-elle véhiculer au niveau international ? Combien est-elle prête à mettre pour financer ses ambitions ? Quel soutien apporte le ministre chargé des sports ? Je ne sais pas si madame Mucha va sur les terrains pour encourager les sportifs, mais question gros sous, la polémique continue sur les fonds destinés à des jeunes, investis à perte dans le spectacle de Madonna en 2012. Ce n'est pas comme cela que notre pays obtiendra plus de médailles.

En bref

- En football, la Pologne a battu le Danemark par 3 buts à 2. Incroyable mais vrai. Je ne connais pas le niveau des Danois, donc je ne peux pas dire si c'est un exploit ou pas. Mais ce n'était qu'un match amical, donc sans enjeu particulier, joué en Pologne. La presse polonaise n'a pas fait de triomphalisme et les joueurs non plus. Attendons que les Blancs-et-Rouges soient au pied du mur pour voir comment ils s'en sortent.
- Dans la classification WTA des tenniswomen, Agnieszka Radwańska se trouve à la 4e place. Sa sœur Urszula est à la 36e position. Chez les hommes, Jerzy Janowicz est classé 14e. □

Monety euro bez Chrystusa

Unia Europejska poprosiła o rozważenie zmiany wyglądu monet euro bitych w Andorze – maleńkim księstwie w Pirenejach, współrządzonym przez prezydenta Francji i biskupa hiszpańskiego miasta Seo de Urgel. Miał na nich być wizerunek Chrystusa Pantokratora z kościoła San Martí w wiosce La Cortinada. Władze UE wyttumaczyły swą prośbę chęcią zachowania „zasady neutralności w dziedzinie wierzeń religijnych”. Minister finansów Andory, Jordi Cinca poinformował, że rząd księstwa uznał tę prośbę za „racjonalną” i postanowił zmodyfikować początkowy projekt, nie nalegając na pozostawienie wizerunku Chrystusa, który mógłby „przeszkadzać obywatelom europejskim – użytkownikom euro, wyznającym inną religię”.

Na monetach 10, 20 i 50 euro centów, które mają wejść do obiegu 1 stycznia 2014 r., będzie więc jedynie dzwonnica kościoła z Santa Coloma – wzór zatwierdzony przez Komisję Europejską, dla której

dzwonnica jest jedynie wyrazem sztuki rzymskiej Andory. Wzory innych monet nie zostały zakwestionowane przez UE.

Umowa monetarna między rządem Andory i UE zezwala na emisję przez księstwo monet europejskich w maksymalnej wysokości 2,5 mln euro. Andora wybije 400 tys. monet o nominale 2 euro, 580 tys. – 1 euro, 500 tys.

– 50 euro centów oraz po milionie monet 20-, 10-, 5-, 2- i 1-centowych.

W 2012 r. KE poprosiła Słowacki Bank Narodowy o usunięcie insygniów chrześcijańskich z projektu tamtejszych monet euro. Miały się tego domagać Francja i Grecja. Jednak, wobec sprzeciwu słowackich władz, na monecie o nominale 2 euro znaleźli się święci: Cyryl i Metodyj w aureolach oraz krzyż. □

25-lecie kapłaństwa ks. Jerzego Gubernata

Już 25 lat służy Bogu ks. Jerzy Gubernat. Seminarium Duchowne ukończył w 1988 r. Pracował w parafii Łęg Tarnowski oraz w Brzesku. Ówczesny biskup tarnowski, ks. prof. Józef Życiński zaproponował mu wyjazd do Francji i pracę wśród Polonii.

– Biskupowi się nie odmawia, ale miałem sporo obaw, bo nie znałem francuskiego. Mój biskup zapewniał mnie, że będę pracować z Polakami, potem język opanuję. I tak się stało. Najpierw trafiłem do „Głosu Katolickiego”, a później, w latach 1999–2004, duszpasterzostwem Polonii w Nantes i w Héricy. Od 2004 roku jestem w Normandii i bardzo to cenię – powiedział dla „Głosu Katolickiego” ks. jubilat.

Wspólnota parafialna wyraziła wdzięczność za ofiarną pracę ks. Jerzego Gubernata, spotykając się na tradycyjnym „aperitifie”.

– Ksiądz Jerzy wypełnia swoją misję w sposób wyjątkowy. Komen-

tarze i wyjaśnienia Ewangelii są starannie przygotowane i tak przekonywające, że trafiają do wszystkich serc. Utwierdzają naszą wiarę, która czasami jest chwiejna, i która potrzebuje tych trafnych słów, dających siłę i wytrwanie – powiedział przewodniczący Rady Duszpasterskiej, Zbigniew Banasiak. □

Franciszek L. Ćwik

Przekazywać wartości

„Zapewniając nauczanie na wysokim poziomie, szkoła katolicka ukazuje zarazem chrześcijańską wizję człowieka i świata, która umożliwi młodemu podjęcie owocnego dialogu między wiarą i rozumem. Jej powinnością jest też przekazywanie wartości, które mają sobie przyswoić, oraz prawd, które winni odkrywać...” (bł. Jan Paweł II).

Szkoła Polska przy Polskim Duszpasterstwie Rodzin „DAR” powstała w 2007 r. z inicjatywy siostry Gabrieli. Pomysł powołania szkoły zrodził się z wielkiego zapotrzebowania społecznego. Wielu rodziców pragnęło, aby ich dzieci (na co dzień uczące się we francuskich szkołach) uczęszczały do szkoły polskiej. Jeden raz w tygodniu, w sobotę szkoła realizuje uzupełniający plan nauczania w zakresie szkoły podstawowej. Przy szkole istnieje również grupa przedszkolna. W szkole prowadzone są zajęcia dla dzieci z nauczania początkowego, jak również z zakresu nauczania j. polskiego klas starszych szkoły podstawowej (w zależności od potrzeb). Wielkim pragnieniem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej jest pomoc dziecku w przyswojeniu j. polskiego w sposób jasny, ciekawy i rzetelny. Na katechezie dzieci poznają kochającego nas Pana Boga i uczą się właściwych postaw moralnych oraz tradycji, zwyczajów i historii Polski. Zdając sobie sprawę, że dzieci we wczesnym okresie nauczania są wielką niewiadomą, podjęte są starania pomagające odkrywaniu zdolności i talentów dzieci w zakresie plastyki, muzyki czy teatru.

Szkoła bardzo aktywnie włącza się w organizowanie różnych uroczystości – m.in. związanych ze świętami religijnymi. Patronem placówki jest błogostawiony Jan Paweł II. W związku

z tym patronatem szkoła co roku organizuje wspólne świętowanie, mające na celu przybliżenie dzieciom osoby bł. Jana Pawła II i jego nauczania. W tego-rocznym programie świętowania nie zabraknie wielu konkursów z wiedzy o życiu i nauczaniu bł. Jana Pawła II, konkursu poezji dziecięcej czy konkursu plastycznego. Dzieci wraz z rodzicami aktywnie uczestniczą w wielu projektach, takich jak przedstawienia, konkursy, wyjazdy. Szczególnie wyjątkowe i niezapomniane okazały się wyjazdy dzieci do Lisieux w celu poznania osoby Świętej Tereski od Dzieciątka Jezus, nad Kanal La Manche. W czasie ferii organizowane są tygodniowe turnusy kolonijne w Montmorency.

Dzieci z ogromną chęcią przychodzą na zajęcia do szkoły. To wszystko nie mogłoby być realizowane, gdyby nie wysokie kwalifikacje zawodowe i moralne nauczycieli, katechetów, księży pracujących z dziećmi oraz bardzo dobra współpraca z rodzicami, którzy są mocno zaangażowani w kształtowanie rozwoju swoich pociech.

Dzieci, uczęszczając do „naszej” szkoły, są dumne z polskiego pochodzenia, z swej oryginalności, cieszą się, że znają dwa języki. Mają polskich i francuskich kolegów. Wyjeżdżając na wakacje do dziadków do Polski, posługują się znakomicie językiem polskim, nie czują się odizolowani od swoich rówieśników w kraju czy też członków najbliższej rodziny. Dzieci polskie mają kontakt z polską kulturą i zwyczajami, co jest niezwykle ważne w dzisiejszym świecie – opowiada siostra Gabriela, katechetka odpowiedzialna za szkołę w Arcueil.

Atuty szkoły

Przyjazna atmosfera. Wyjazdy i wycieczki organizowane w ciągu roku szkolnego. Zajęcia plastyczne, muzyczne, teatralne, poezja śpiewana. Bezpieczny budynek, zamykany na czas pobytu uczniów w szkole. Nauczyciele dyplomowani kochający swoją pracę, a przede wszystkim dzieci.

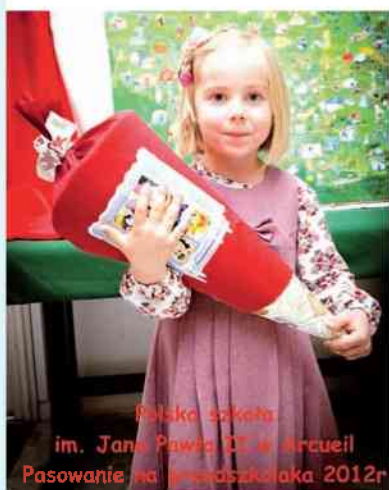
Jak do nas dotrzeć?

Katolicka Szkoła Polska przy Polskim Duszpasterstwie Rodzin „DAR”, 52 Av. Laplace; 94110 Arcueil; Dojazd: RER B, stacja Laplace, bus 323.

Zapisy

Polska Szkoła im. Jana Pawła II w Arcueil przyjmuje zapisy dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Zajęcia odbywają się w soboty rano. Informacje telefoniczne można uzyskać pod nr telefonu: (+33) 07 81 22 21 05 (siostra Gabriela). Zachęcamy również do kontaktu mailowego: s.gabrielak@gmail.com. □

Serdecznie zapraszamy

Polska szkoła
im. Jana Pawła II w Arcueil
Pasowanie na przedszkolaka 2012r

Msza św. w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej

W sobotę, 10 sierpnia w Kościele Polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu, o godzinie 18:30 miała miejsce kolejna Msza św. w intencji wszystkich 96 ofiar państwowej delegacji, z Prezydentem Polski prof. Lechem Kaczyńskim na czele, które 10 kwietnia 2010 roku, lecąc samolotem do Katynia na rocznicowe uroczystości, poniosły śmierć na błotnistym terenie leśnym pod Smoleńskiem.

W dniu tym Paryskie Stowarzyszenie Obrońców Krzyża ze swoją prezes, panią M. J. Dźwigatą, jak co miesiąc, składa intencję mszalną za tragicznie zmarłe osoby, biorące udział w tej najwyższej rangą polskiej, państwowej delegacji, udającej się na „nieludzką ziemię”. Prezydencka delegacja miała (po 70 latach) oficjalnie brać udział w uroczystościach upamiętniających ludobójstwo, dokonane na polskich oficerach, jeńcach wojennych, przetrzymywanych w sowieckich obozach od chwili napadu na Polskę 17 września 1939 r.

Jednocześnie modlono się o pomyślność naszej Ojczyzny, która – jako państwo członkowskie Unii Europejskiej – aktu-

alnie przeżywa bardzo trudny okres. Mszy świętej koncelebrowanej przewodniczył i kazanie wygłosił ks. Tomasz Dziedzic, na co dzień pracujący w Czechach. Potożył on nacisk na ewangeliczne przestanie, wynikające z sobotnich czytań, z uwzględnieniem tego, co się stało przeszło trzy lata temu pod Smoleńskiem i co trwa w takim dziwnym i do końca niewyjaśnionym stanie aż do dzisiaj. Bardzo wymowną i na tę okoliczność wyjątkową, patriotyczno-religijną modlitwę wiernych przedstawiła znana we francuskim środowisku polonijnym pani Danuta Nowakowska.

Jak co miesiąc Mszy świętej towarzyszyły okolicznościowe, specjalne akcesoria

– duży portret pary prezydenckiej, tablica ze zdjęciami i imienną listą wszystkich, którzy ponieśli śmierć w państwowej misji do Katynia, polska flaga państwowa ozdobiona kirem, bukiet biało-czerwonych róż oraz dwa duże, czerwone, palące się znicze. W trakcie Mszy św. wartę pełniły poczty sztandarowe Paryskiego Stowarzyszenia Obrońców Krzyża oraz Paryskiego Koła Stowarzyszenia Polskich Kombatantów. Kolejne uroczystości, związane z 41 miesięcznicą, odbędą się we wtorek, 10 września o godzinie 18:30 w Polskim Kościele Wniebowzięcia NMP w Paryżu. □

Stanisław Aloszko

Zaproszenie na grupę wstępną

Stowarzyszenie Pomost-Passerelle zaprasza na spotkania grupy wstępnej osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Jeśli chcesz zmienić swoje życie i uczynić je bardziej godnym i szczęśliwym, przyjdź i spotkaj się z nami – jesteś mile widziany! Spotykamy się w Domu Św. Kazimierza w Paryżu przy 119, rue du Chevrelet w każdy poniedziałek w godz. od 19.00 do 21.00. Grupa ma charakter edukacyjno-informacyjny i przyczynia się do poprawy jakości życia osób uzależnionych.

Edukacja na temat choroby alkoholowej wpływa na poczucie własnej wartości, bez którego zmiana, a więc osiągnięcie abstynencji i utrzymanie jej w trudnych warunkach życia na emigracji nie byłaby możliwa.

Przykładowe tematy naszych spotkań:

- uzależnienie jako choroba
- objawy, straty spowodowane nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych
- program „HALT” i program „24 godziny”
- ruch AA i inne grupy samopomocowe
- natógowe myślenie
- rozpoznawanie głodu i radzenie sobie z nim
- co pomaga w trzeźwieniu i jak przerwać picie czy branie narkotyków, leków
- wpływ środków psychoaktywnych na emocje
- zalecenia dla osób trzeźwiejących itp.

Więcej informacji można uzyskać pod numerami telefonów: 06 59 48 45 19 oraz 06 68 53 59 79.

Zapraszamy!

Pielgrzymka do Ziemi Świętej: 5–14 października 2013 r.

Zapraszamy na pielgrzymkę do Ziemi Świętej z Polonią z Loire. Będzie nam towarzyszył ks. Z. Początek oraz przewodnik (fr). Hotele 4- i 5-gwiazdkowe (z basenem). Świadczenia: przelot, śniadania, obiady-kolacje, pokoje 2- i 3-osobowe, bilety wstęp-

pu, przejazdy autokarem, rejs po jeziorze Galilejskim, wjazd na Górę Tabor, przejazd kolejką linową na Mont de la Tentation.

Wylot z Saint Etienne lub z Lyonu; koszt: 1260 € (możliwość wpłaty w 3 ratach). Informacje: Mme Charroin Sophie tel. 06 95 13 58 14; e-mail: sophiec5@msn.com

Od Nieba dana i do Nieba wzięta

Tekst i zj.: Tadeusz Różycki

Jak co roku, 14-15 sierpnia, w święto Wniebowzięcia NMP katedrę Notre Dame odwiedza ok. 150 tys. wiernych, pielgrzymów i turystów z całego świata. Procesja po Sekwanie wokół wyspy La Cité i St. Louis 14 sierpnia wieczorem gromadzi ok. 4,5 tys. wiernych na 15 statkach, a w procesji pieszkiej na wyspie La Cité i St. Louis 15 sierpnia po południu bierze udział ok. 10 tys. wiernych. Uroczystościom tym przewodniczy kardynał André Vingt-Trois, arcybiskup Paryża.

W tym roku święto Wniebowzięcia Katedry i świątynia została udekorowana czterema gobelinami z XVII w., poświęconymi scenom z życia Matki Bożej, które można obejrzeć do 8 września. To monumentalne arcydzieło (razem 14 gobe-linów) zostało utkane dla Katedry z okazji ślubów Ludwika XIII, który 10 lutego 1638 r. poświęcił Królestwo Francji Najświętszej Maryi Pannie (Śluby Ludwika XIII) i zapoczątkował procesje, podczas których wierni modlili się za swego władcę. Odtąd każdy kościół w Królestwie miał poświęcić jedną kaplicę Królowej Niebios.

Dziś każda diecezja we Francji ma co najmniej jedno duże sanktuarium Maryjne, a sukcesja procesji aż do naszych czasów jest uczczeniem tego święta i głębokim przeżyciem dla wszystkich uczestników, tym większym w roku jubileuszowym

850-lecia powstania Katedry.

15 sierpnia Kościół katolicki celebryje święto Najświętszej Maryi Panny, manifestując, że Maryja pod koniec swojego ziemskiego życia została wzięta do chwały nieba. To niezwykle wydarzenie objawia nam w jasny sposób przeznaczenie naszej egzystencji i Bożą obietnicę chwały. Każdy chrześcijanin – na wzór Maryi – dozna swego wniebowzięcia, kiedy dusza i ciało zostaną przyjęte przez Boga.

Papież Pius XII potwierdził uroczyste dogmatem wiarę we wniebowzięcie NMP (1950). Od wieków święto Wniebowzięcia jest okazją do procesji ku czci Maryi. Statua Matki Bożej, która jest niesiona w paryskiej procesji (i eksponowana w skarbcu Katedry przez cały rok), była ofiarowana przez króla Karola X 15 sierpnia 1826 r. na pamiątkę ślubów Ludwika XIII. Jest to wspaniałe dzieło wykonane w srebrze przez

Jean-Baptiste'a Gasparda Odiota, należącego do znanej rodziny jubilerskiej z XVII w. Korona i naszyjnik, które zdobią statwę, zostały wykonane w 1929 r. przez jubilera Boucheron.

Po uroczystej Mszy św., wieczorem 14 sierpnia wyruszyła procesja na brzeg Sekwany w akompaniamencie dzwonów, śpiewu i kadzideł. Madonna popłynęła na czele 15 statków w atmosferze śpiewu, odmawianego różańca, blasku lampionów i wiwatu tych, którzy pozostali na brzegu rzeki (Paris Plages) oraz na mostach. W splendorze gwiazd i złocistego księżyca srebrna Madonna, obleczona w koronę z diamentami, z dostojnością „płynęła” po Sekwanie i „kroczyła” po bruku paryskim. Turyści i gapie wpadali w zachwyt, klaskali, żegnali się lub wiwatowali. Na statkach natomiast malowała się radość i głębokie skupienie w obecności arcybiskupa André Vingt-Trois. Na zakończenie odbyła się w Katedrze projekcja filmu poświęcona sanktuarium Maryjnym na świecie, ze szczególną uwagą dla Jasnej Góry. Miejmy nadzieję, że w przyszłym roku Parafianie z Concorde dopełnią liczbę statków do 20 (bo taki jest limit).

Niezapomniane chwile tego święta przeżyła Parafia pw. Wniebowzięcia NMP. Konserwatorzy zadbali o to, aby fresk mógł być odrestaurowany na święto patronalne i błyszczał pięknem Maryi Wniebowziętej, co potęgowało radość naszych parafian. □

Melodia różańca na pięciolinii Sekwany

Z pozoru krucha, finezyjna jak koronka, katedra od ośmiu i pół wieku jest mi, jscem czci Naszej Pani (chimery nie pamięta ją już, że i bezmyślnie próbowano wielbić tu mądrość). W jej murach, niepełna 130 lat temu, podczas bożonarodzeniowych nieszporów, w takt „Magnificat”, osiemnastoletni Paul Claudel przeżył iluminację. Ot, stał przy filarze, rozglądał się dookoła, patrzył na figurę Matki Bożej oraz: „piewające dzieci i... uwierzył”.

Stanęłam i ja, ale przepychający się ludzie, flesze aparatów wszechobecnych turystów i muzulmanka, chcąca w trakcie przeistoczenia robić synom pamiątkowe zdjęcia z zakonnkami (cóż za atrakcja!), dość skutecznie absorbowały, nie mówiąc o mężczyznach z puszkami w rękę i rozmowach „o pogodzie” podczas wieczornego, nadrzecznego procesjo-spaceru.

Jest lato, wino, miłość i spontaniczność na paryskiej plaży. Jest również francuska elegancja i reprezentatywność peregrynacji figury Maryi. Trudno z tych puzzli ułożyć spójny obrazek, niemniej wraz z nastaniem nocy pogawędki wiernych ustąpiły miejsca modlitwie, bierność – zaangażowaniu, odrębność – poczuciu wspólnoty. Nim wybita północ, można było otworzyć oczy z oczarowania i podumać, płynąc z melodią różańca na ustach po pięciolinii Sekwany.

Hail Mary, full of grace... Der Herr ist mit dir... vous êtes bénie entre toutes les femmes... e benedetto è il frutto del tuo seno, Gesù... Wielojęzyczny szepc, machanie rękami, uśmiech, migotanie ptomików świec, a także towarzystwo mężczyzny w białych płaszczach z czerwonymi krzyżami (wehikuł czasu!) i ich dam w czarnym woalu (cóż za powab!) sprawiły, że uroczystości wigilii Wniebowzięcia NMP były magiczne – z estetycznego i, przede

wszystkim, duchowego punktu widzenia. Obcowanie z figurą Marii – Madonny skromnej w swym majestacie, pozbawioną feerii barw (to nie wieża Eiffla podczas pokazu sztucznych ogni 13 lipca), było okazją do zajrzenia w głąb siebie. I jeszcze ta sceneria – lśnienie pompacyjnych budowli paryskich i mrużącej oko, śpiącej katedry... – marzenie.

A później do północy film i powtarzające się jak mantra słowa „Réjouis-toi, Marie”, fotografie świątyni, reprezentacje malarskie Matki Bożej, słowa Jana Pawła II czy Barnarda z Clairvaux – Jej wielbiciela, w oprawie czterech okazałych gobelinów przedstawiających Zwiastowanie, Nawiedzenie Elżbiety, Wniebowzięcie i koronację NMP... Paryż ofiaruje naprawdę wiele i inspiruje do wypowiedzenia z głębi serca słów „Ave Maria”. Ale można potraktować wiarę jak stereotypowy mieszkaniec miasta zabytek (przejść obok) albo jak „typowy” turysta (zrobić zdjęcie i pójść dalej). Można spojrzeć na nią jak na dzieło sztuki, odkrywając za każdym razem inne znaczenia, albo jak na tajemnicę, której nie jest się w stanie pojąć. Można jeszcze to i tamto. Paul Claudel nie potrzebował dowodów. Spojrzał na Maryję i „to coś” poczuł. Jak dziecko zaufał, zachwyił się i zawierzył w stódką obietnicę Wniebowzięcia. □

Małgorzata Iwanek

foto: T. Różpiński

Podziel się swoją wizją historii

Znasz historię Polski albo zależy ci, by ją odkryć? Jeśli chcesz pokazać innym, co sądzisz na temat wydarzeń, które miały wpływ na rozwój kraju, albo odwrotnie – za które paściły te szanse, są powszechnie znane bądź zapomniane, weź udział w konkursie plasiycznym historypaint.pl.

Konkurs ten, organizowany przez Ośrodek Działań Artystycznych Dorozkarnia w Warszawie, adresowany jest do dzieci i młodzieży (w wieku 11 – 19 lat) narodowości polskiej, którzy żyją poza granicami Polski.

Przedmiotem konkursu jest wykonanie pracy plastycznej (rysunku, kolażu, pracy malarskiej lub graficznej), której tematem będzie wybrane wydarzenie z historii Polski. Uczestnicy konkursu mogą wybrać dowolne wydarzenie, z dowolnego okresu, ale muszą opatrzyć pracę komentarzem, dlaczego ich zdaniem właśnie to wydarzenie jest ważne dla Polski. Organizatorzy zachęcają, by sięgać nie tylko do historii najnowszej.

Każdy uczestnik może przystać wyłącznie jedną pracą i w konkursie nie mogą brać udziału zgłoszenia zbiorowe oraz prace przesłane drogą elektroniczną. Maksymalny rozmiar pracy to format B2, czyli 500 x 707 mm. Należy pamiętać o wypełnieniu karty zgłoszenia i naklejeniu jej na rewersie pracy (imię, nazwisko itd.). Termin nadsyłania prac (na adres Domu Kultury Dorozkarnia) mija 10 października tego roku – decyduje data wptynięcia pracy.

Najlepsze prace zostaną zaprezentowane na dwóch wystawach w Warszawie (w wersji tradycyjnej, w pomieszczeniach, oraz w wersji banerowej, prezentowanej w przestrzeni

publicznej) i wydrukowane w katalogach wystaw. W 2014 roku zostaną też zaprezentowane w Tarnobrzegu, Płocku, Kutnie, Toruniu i wielu innych miastach. Laureaci otrzymają egzemplarze katalogów oraz wydawnictwa płytowe i literackie polskich twórców.

Konkurs jest dofinansowany przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach Programu Patriotyzm Jutra i odbywa się pod honorowym patronatem Małżonki Prezydenta RP, pani Anny Komorowskiej. Informacje o nim publikowane są na stronie www.historypaint.pl oraz www.facebook.com/Historypaintpl. □

Śp. o. Alfons Rzeźniczek OMI

o. Zbigniew Opyd OMI

W poniedziałek, 15 lipca br. zmarł w klinice Anne d'Artois w Béthune o. Alfons Rzeźniczek. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w Vaudricourt w czwartek, 18 lipca. Mszy św. pogrzebowej przewodniczył Wicerektor PMK we Francji ks. Krystian Gawron. Kazanie wygłosił superior delegatury Mi. jonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej we Francji i Beneluksie, o. Zbigniew Opyd, a proce. ję na cmentarz i modlitwy przy grobie p. prowadził o. Władysław Laskowski z Liège, z domu, w którym zmarły najdłużej przebywał.

Superior delegatury rozpoczął kazanie od przypomnienia modlitwy do św. Józefa: „O Święty Józefie, mój dobry Ojciec, któryś miał niewymowną pociechę umierania w objęciach Jezusa i Maryi, ratuj mnie zawsze, zwłaszcza w tej chwili, kiedy dusza moja będzie blisko opuszczenia ciała”.

Droży w Chrystusie! Tak rozpoczyna się modlitwa do św. Józefa o dobrą śmierć. Kiedy cierpienie i choroba o. Alfonsa bardzo się pogłębiły, prosiłem wielu z was, a szczególnie wspólnotę obłącką z Vaudricourt, aby odmawiać tę modlitwę w intencji o. Rzeźniczka, bo tak zwykliśmy o nim mówić.

Śp. o. Alfons Rzeźniczek OMI urodził się 20 maja 1914 roku w miejscowości Pakuły na Górnym Śląsku. Jego rodzicami byli Jan i Janina z domu Kozioł. Mieli 8 synów i 6 córek. Ojciec był rolnikiem i zawodowym murarzem. O. Rzeźniczek uczęszczał do szkoły średniej w junioracie w Krobi i w Lublińcu. Nowicjat odbył

w Markowicach i tam też (8 września 1935 r.) złożył pierwsze śluby zakonne, zaś śluby wieczyste w Obrze dokładnie 3 lata później. Studiował filozofię w Krobi w latach 1935-37, a następnie teologię w Obrze od 1937 do 1939 r. Studia teologiczne kontynuował w latach 1939-1942 w Rowiano, w Cineto Romano, w La Brosse-Montceaux i w Notre Dame de la Lumière. Świecenia kapłańskie przyjął z rąk biskupa Clabaut 31 maja 1942 r. w Notre Dame de la Lumière. Najpierw otrzymał skierowanie do pracy we francuskiej prowincji France-Midi, a potem do pracy wśród Polaków we Francji. Do roku 1947 pracował w Salies-du-Salat i Decazeville. Należał do dystryktu polskiego od początku jego założenia, tj. od 1946 r. Śp. o. Alfons pracował w parafiach w Marles-Mines oraz w Waziers. W 1951 r. został przydzielony do pracy duszpasterskiej dla polonii belgijskiej. W Belgii pracował w Saint-Vaast i w Charleroi do 1960 roku, a następnie, przez 34 lata w Liège. W 1960

r. przeszedł na emeryturę i przez prawie 19 lat mieszkał w Vaudricourt. Poza pracą duszpasterską wśród Polonii, miał wielkie zamiłowanie do literatury i sztuki. Zebrał ponad 100 dzieł sztuki, głównie obrazów, które przekazał muzeum w Szamotułach, za co otrzymał medal „Zasłużonego dla miasta i gminy Szamotuły”. Wcześniej w Belgii został uhonorowany orderem Leopolda II.

W Ewangelii św. Mateusz przypomina nam, gdzie możemy spotkać Boga, w jakich osobach najczęściej zobaczymy cierpiące oblicze Jezusa. „Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych najmniejszych, mnieście uczynili”. Śp. o. Alfons w swoim życiu kapłańskim był bardzo wyczułony na potrzeby biednych. Wspomagał ludzi ubogich, potrzebujących oraz młodzież studencką. Wierzymy, że jego dobre czyny zostaną przedstawione miłosierdnemu i nasz zmarły kapłan-oblat ustyszy niezwłocznie zaproszenie do społeczności świętych. □

Zaproszenie na Pielgrzymkę do Dadizelle

Związek Bractw Różańcowych we Francji zaprasza w imieniu ks. dyr. Ryszarda Kaczora i Zarządu oraz Związku Polek, Mężów Katolickich i Katechetów na uroczystą Pielgrzymkę w czwartek 19 września 2013 r. do Dadizelle (Belgia).

W programie: – Msza św. o godz. 10.30, – Przerwa obiadowa, – Nabożeństwo Różańcowe o godz. 15.

Przybądźmy licznie, aby z Maryją rozpocząć nowy rok pracy. Chęć wyjazdu zgłaszać proszę u prezesek poszczególnych Kół Różańcowych. □

Stanisława Napora – Sekretarka Związku

Śp. o. Stanisław Adamski OMI

o. Zbigniew Opyd OMI

W środę, 24 lipca br. zmarł nagle w domu obłackim w Vaudricourt w wieku 71 lat o. Stanisław Adamski. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w Vaudricourt w sobotę, 27 lipca. Mszy św. pogrzebowej przewodniczył o. Jerzy Kalinowski OMI. Kazanie wygłosił superior delegatury Mi. jonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej we Francji i Beneluksie, o. Zbigniew Opyd. Proceję na cmentarz i modlitwy przy grobie przeprowadził o. Marek Ręjek OMI.

W kazaniu Superior Delegatury przypomniał, że rodzina Adamskich dała Kościołowi i Zgromadzeniu Misjonarzy oblatów dwóch synów: starszego o sześć lat Józefa – kapłana i oblata, który zmarł tragicznie w wieku 33 lat, oraz Stanisława, którego dzisiaj żegnamy.

Śp. o. Stanisław Adamski OMI urodził się 3 listopada 1941 r. w Bruay-en-Artois. Jego rodzicami byli Wojciech i Wiktoria z domu Jędrzejak. Uczył się w naszym Instytucie St. Casimir.

Studiował filozofię i teologię w belgijskim Velaines, a także w Tournai i w Lille. Święcenia kapłańskie przyjął 5 grudnia 1970 r. w Bruay-en-Artois. Po święceniach był duszpasterzem w Waziers i Frais Marais. Po ukończeniu 65 roku życia przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Vaudricourt.

Od ponad trzech lat spotykałem o. Stanisława tutaj, w Vaudricourt. Rozmawialiśmy często o sprawach ekonomicznych tutejszego domu, o radościach i troskach miejscowej wspólnoty. Zawsze spokojny, bez zdenerwowania realizował różne sprawy, o które go prosiłem. Podziwiałem go za spokój i szacunek, z jakim się do mnie odnosił. Byłem mu bardzo wdzięczny za jego szczerość. Bardzo często odpowiadał z uśmiechem na różne pytania. Ten uśmiech z jego twarzy nie zniknął nawet wtedy, gdy tych prac i spraw było coraz więcej i niejednokrotnie były one coraz trudniejsze. Musiała to być

wrodzona dobroć i życzliwość, zaczerpnięta z domu rodzinnego. Pomimo że o. Stanisław przebywał tu jako emeryt, to jednak wykonywał postugę ekonoma domowego i za to również jesteśmy mu wszyscy bardzo wdzięczni.

Śp. o. Stasiu, realizując swoje powołanie kapłańskie i zakonne, często bez rozgłosu i zewnętrznych manifestacji, swoim życiem, w Ojczyźnie naszego św. Założyciela, o. Eugeniusza de Mazenoda, dawał świadectwo umiłowania wartości, które są ponadczasowe. Dawał świadectwo wiary w świecie przeżywającym kryzys wiary i tożsamości chrześcijańskiej. Zauważmy, że był wyświęcony na kapłana w czasie, w którym Kościół we Francji doświadczał wielkich trudności. Śp. o. Stanisław Adamski spełniał swoją kapłańską postugę w okresie stopniowego odchodzenia od Kościoła wielu jego wiernych.

Jezus powiedział: „wy też bądźcie gotowi, gdyż o godzinie, której się nie domyślacie, Syn Człowieczy przyjdzie”. Śmierć o. Stanisława nastąpiła niespodziewanie. Ale ufamy, że jego wierność codziennej Eucharystii i modlitwie wyjedna mu miłosierdzie w otrzymaniu szczęśliwej wieczności. Modlimy się dzisiaj za śp. o. Stanisława o dar szczęśliwej wieczności i z pokorą modlimy się też za siebie, aby nas Pan zastał czuwających, gdy przyjdzie, bo przecież wszyscy mamy poszerzyć grono świętych i błogostawionych. □

Pielgrzymka Do Fatimy w Roku Wiary: 9–14 października 2013

W Roku Wiary Polska Misja Katolicka organizuje Pielgrzymkę do Fatimy. W programie: udział w uroczystościach liturgicznych, zwiedzanie Sanktuarium, wyjazd do Lizbony i do Santarem - miejsca cudu eucharystycznego.

Koszt Pielgrzymki jest uzależniony od czasu zgłoszenia: im wcześniej - tym taniej (im wcześniej zostanie zakupiony bilet lotniczy, tym jest on tańszy!). Wstępna rezerwacja na przelot: Paryż-Lizbona-Paryż to 141 €. Wylot 9 października z lotniska Paris-Orly o godz. 17:20, powrót 14 października o godz. 22:45. Koszt podróży i pobytu wraz z transferami i wyjazdami: 800 €. Przy zgłoszeniu należy uiścić wpisowe 250 €. Czek trzeba wystawić na: CCP 2334369 N Paris Aumônerie Polonaise, z dopiskiem „Pielgrzymka do Fatimy”. Przewodnikiem będzie ks. dr Krystian Gawron. Bliższe informacje: Biuro PMK - 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris; tel. 01 55 353232; e-mail: pmk@club-internet.fr

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

85340021

• Dowóz
materiałów

• Wywóz
GRUZU

TEL.
06 21 36 32 09

snb@entreprisedemolition.fr

1178p03

Anonimowi Alkoholicy
niedziela, godz. 17:00

spotkania otwarte dla
wszystkich zainteresowanych

3 Rue Rampal
75019 Paris

Belleville

tel. kontaktowe:
0 625 973 095
0 618 916 541

GRUPA POLSKOJEZYCZNA
„NIEDZIELNA”

GŁOS
KATOLICKI

PRZYJACIELE

Ks. Żyźniewski Zbigniew -	70€
Mr Bobek Wincenty -	70€
Mr Chowaniec Andrzej -	80€
Mme Smati-Bryg Krystyna -	70€
Mr Sychowicz Ryszard -	80€
Mme Bacia Maria -	75€

Dalsza część Listy Przyjaciół będzie się ukazywać w kolejnych numerach GK
Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą Przyjaciół”,
składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)

„IWONA” OFERUJE POMOC POLKOM
W SPRAWACH ADMINISTRACYJNYCH W PARYŻU

tel. 06 98 91 01 44 | edyta.art@gmail.com

Rozliczenia księgowe
07 60 74 90 98

KOSMETYCZKA - MARTA.
T. 06.68.50.02.58.

Luxsus - PRZEWOZ OSÓB I TOWARÓW
DO POLSKI - OLSZYNA, WROCLAW, KATOWICE,
KRAKÓW, RZESZÓW. TEL.: 06 62 75 50 06;
01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

Zaprasza na week-ends i wakacje

Polski ośrodek wakacyjny
położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

Niskie ceny, zniżki dla młodzieży,
dzieci do lat 3 za darmo!

Rezerwacja :
Stella Maris - 376 chemin Baillarquet - 62780 Stella-Plage
Tél. 03 21 94 73 65 - Fax : 03 21 94 63 55
contact@stellamaris-vacances.com - www.stellamaris-vacances.com

TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.
T. 06 98 58 86 36

Specjalistyczny Gabinet Ortodontyczny
DR AGNÈS PALUCHA

118, av. Jean-Jaurès - 75019 Paris, Métro: Ourcq/Laumière
tél. 01 83 96 03 00

Ref: 1225p62

Kucharka umiejąca dobrze gotować potrzebna jest na
październik do pracy w kuchni w Domu PMK
w La Ferté sous Jouarre.
TÉL./FAX 01 60 22 03 76 LUB 09 50 38 40 92
e-mail: pmk.laferte@free.fr

Dr Danuta Baranowicz-Schouker
chirurgien-dentiste
33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe –
we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” – 4 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do
20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – do-
płatą wynosi -1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji
GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9–12h30 i 15–18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29;
fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

**PARYZ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.**

**WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.**

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

AL-ANON – GRUPA „ŚWIATEŁKO”

jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby.

Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie, jak i osobie mającej problem z alkoholem. Jeśli masz kochaną osobę, której picie powoduje poważne problemy, będziesz serdecznie witany na naszych spotkaniach. Nie mamy powiązań z żadnym wyznaniem wiary, nie mamy żadnych zobowiązań prawnych, składek ani wpisowego. Dzielimy się wzajemnie naszym doświadczeniem, siłą i nadzieją. Twój postęp może się dokonać według twójego własnego sposobu i tobie właściwego tempa. My tylko zachęcamy, abyś wziął udział w naszej wspólnej sprawie.

Spotkania odbywają się **W KAŻDY CZWARTEK o godz. 20⁰⁰**
w salce obok kościoła polskiego św. Genowefy 18 rue Claude Lorrain, 75016 Paris (M° Exelmans) **ANONIMOWOŚĆ JEST PODSTAWOWĄ ZASADĄ AL-ANON**

WYWÓZ GRUZU. TRANSPORT. 120€ – 60€!
TEL. 06.20.03.34.85

**BIURO TŁUMACZEŃ
W. A. KOCZOROWSKI**

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)

tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@ao1.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

TŁUMACZENIA – KONSULTACJE PRAWNE

**S. Bocianowski - dr Prawa Międzynarodowego
SPECJALISTA PRAWA POLSKIEGO
Ekspert Sądowy – Tłumacz Przysięgły**

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Sprawy małżeńskie, administracyjne, emerytalne,
spadkowe, nieruchomości itp. w Polsce i we Francji.

GASTT

**Hurtownia polskich artykułów
spożywczych na giełdzie
w Rungis koło Paryża oferuje:**

Piwo:

- butelkowe, puszkowe,
- wynajem barów i ogródków piwnych,
- sprzedaż piwa beczkowego,
- obsługa imprez.

Ponadto w ofercie:

- przetwory
  - owocowo-warzywne,
  - produkty garmazeryjne,
  - słodczyce,
  - wędliny,
  - mięso wołowe,
  - ryby wędzone,
  - ryby świeże,
  - twarogi i sery
- wiele innych artykułów.

Gwarantujemy super ceny i dowóz towaru do klienta
Zapewniamy dostawy hurtowe na terenie całej Francji

e-mail: pgastronom@free.fr

tel. 06 23 00 48 39 | fax: 09 59 77 27 64

Entrepot: Zone Sogaris, Batiment M31, 94150 Rungis

W 10 rocznicę śmierci naszej Mamy – śp. Emilii Pawlik – zmarłej 15 września 2003 r., odprawiona zostanie – w kościele polskim pw. św. Genowefy w Paryżu XVI – w niedzielę, 15 września, o godz. 11:30 msza św. w jej intencji.
Synowie – Richard i Henri z Rodzinami

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

Usługi turystyczne: wycieczki autem. 8 miejsc, ogrzewanie i klimatyzacja. Miejsce na bagaż oraz możliwość naczepy. Znajomość całej Francji i języków: francuski, polski, angielski. Niskie ceny.

T. 06 69 44 94 66.

Administracja biura, sekretariat francusko-polski:
kosztorysy, faktury, kontakty telefoniczne, tłumaczenia.
Konsulting: identyfikacja potencjalnych partnerów
biznesowych, nawiązywanie nowych kontaktów.
Kontakt: 06 11 10 02 36

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 29 (2511): 8.9.2013

Commission paritaire N°: 0515 G. 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkcat@club-internet.fr, vkcat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, s. Natanaela Modzelewska.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) – 56,60 €, pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 28.8.2013

Inf. o prenumeracie na str. 3

PONIEDZIAŁEK 9 WRZEŚNIA

7¹⁰ - Informacje 7³⁵ - Mocni w wierze 8⁰⁵ - Octava dies 8³⁵ - Słowo Życia 8⁴⁰ - Wieś to też Polska 9⁵⁰ - Felieton 10⁰⁰ - By odnowić oblicze ziemi 11¹⁰ - Święty na każdy dzień 11¹⁵ - Jak my to widzimy 11⁴⁵ - By odnowić oblicze ziemi 12⁴⁰ - Słowo Życia 12⁵⁰ - Koncert życzeń 14¹⁵ - Święty na każdy dzień 14³⁰ - Rozmowy niedokończone 15⁵⁰ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16⁰⁵ - Wspomnienia z Polski 16³⁰ - Tydzień z Ziemi Świętej 16⁵⁰ - Reportaż (2) 17⁴⁵ - Informacje 18⁰⁰ - Spotkanie RRM 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski punkt widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

WTOREK 10 WRZEŚNIA

7¹⁰ - Informacje 7³⁵ - Polski punkt widzenia 8⁰⁰ - Reportaż 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Muzyczne drogowskazy 9²⁵ - Wspomnienia z Polski 10⁰⁰ - Rozmowy niedokończone 11¹⁰ - Święty na każdy dzień 15⁰⁰ - Z wędką nad wodę 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Kalejdoskop młodych 16⁴⁰ - Aktualności WSKSiM 16⁴⁵ - Święty na każdy dzień 17⁰⁰ - Poradnik 17²⁵ - Święty na każdy dzień 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedokończone 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁵ - Słowo Życia 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski punkt widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

ŚRODA 11 WRZEŚNIA

7¹⁰ - Informacje 7³⁵ - Polski punkt widzenia 8⁰⁰ - Dla dzieci 8¹⁵ - Myśląc Ojczyzna 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Na zdrowie 9⁰⁰ - Repor-

taż 9²⁵ - Kalejdoskop młodych 9⁵⁵ - Aktualności WSKSiM 14²⁵ - Święty na każdy dzień 14³⁰ - Rozmowy niedokończone 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Na zdrowie 16⁵⁵ - Święty na każdy dzień 17⁰⁰ - Po stronie prawdy 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedokończone 19²⁵ - Święty na każdy dzień 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁵ - Słowo Życia 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski punkt widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

CZWARTEK 12 WRZEŚNIA

7¹⁰ - Informacje 7³⁵ - Polski punkt widzenia 8⁰⁰ - Dla dzieci 8²⁵ - Słowo Życia 8³⁰ - Na zdrowie 9⁵⁰ - Myśląc Ojczyzna 10⁰⁰ - Rozmowy niedokończone 11¹⁰ - Święty na każdy dzień 11¹⁵ - Po stronie prawdy 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Z wędką nad wodę 16⁵⁵ - Święty na każdy dzień 17⁰⁰ - Na tropie 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedokończone 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Słowo Życia 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski punkt widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

PIĄTEK 13 WRZEŚNIA

7¹⁰ - Informacje 7³⁵ - Polski punkt widzenia 8⁰⁰ - Dla dzieci 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Z wędką nad wodę 9⁰⁵ - Na tropie 9⁵⁰ - Głos Polski 10⁰⁰ - Rozmowy niedokończone 11¹⁰ - Święty na każdy dzień 11¹⁵ - Wyptyń na głębie 14²⁵ - Święty na każdy dzień 15⁵⁰ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Porady medyczne 17⁰⁰ - Jazda próbna 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 19⁰⁰ - W Namio-

cie Słowa 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Myśląc Ojczyzna 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Warto zauważyć 22²⁰ - Świat w obrazach

SOBOTA 14 WRZEŚNIA

7¹⁰ - Informacje 7³⁵ - Warto zauważyć 8²⁰ - Święty na każdy dzień 8²⁵ - Słowo Życia 8³⁰ - Porady medyczne 9⁰⁰ - Jazda próbna 11⁰⁰ - Kropelka radości 12⁰⁰ - W Namiocie Słowa 14⁵⁰ - 7 sakrament 15²⁰ - Święty na każdy dzień 15²⁵ - Słowo Życia 15³⁰ - Koncert życzeń 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Muzyczne drogowskazy 17⁰⁰ - Sanktuaria Polskie 17²⁵ - Święty na każdy dzień 17³⁰ - Bioetyczny detektyw 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedokończone 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Zacerpnij ze źródła 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski punkt widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach 22¹⁵ - Mocni w wierze

NIEDZIELA 15 WRZEŚNIA

7¹⁰ - Informacje 7³⁵ - Polski punkt widzenia 8⁰⁰ - Spotkanie z Madzią Buczek 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Koncert życzeń 9⁰⁵ - Święty na każdy dzień 9¹⁵ - Przegląd Niedzieli 9²⁰ - Zacerpnij ze źródła 9³⁰ - Msza Święta 10³⁰ - 7 sakrament 11³⁰ - Dla dzieci 11⁵⁵ - Święty na każdy dzień 12⁰⁰ - Angelus 12²⁰ - Wieś to też Polska 13³⁰ - By odnowić oblicze ziemi 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Koncert życzeń 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedokończone 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Słowo Życia 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Octava Dies. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

OFIARY NA TYDZIEŃ MIŁOSIĘRDZIA

Parafia Harnes i Billy-Montigny - ks. Daniel Żyliński	1305 €
Składki Parafii Harnes	615 €
Składki Parafii Billy-Montigny	270 €
Towarzystwo Tradycja i Przyszłość z Harnes	130 €
Bractwo Żywego Różańca z Harnes	100 €
Towarzystwo „Koto Polek” z Harnes	60 €
Towarzystwo „Opieka Rodzicielska” z Harnes	50 €
Towarzystwo Mężów Katolickich z Harnes	30 €
Bractwo Żywego Różańca z Billy-Montigny	50 €
Par. Meaux, ST. Maximin, Soissons	
ks. Tadeusz Kardyś	152 €
Par. Le Creusot - ks. Szarzyński Roman SChr	150 €
Par. Coueron - ks. Tadeusz Kawalec	200 €
Mme Anne Marie Senn	50 €
Parafia Roubaix - ks. Ryszard Oblizajek SChr	250 €
Kółko Różańcowe w Roubaix	150 €
Mr Joseph Wysocki	100 €
Finck Teresa et Andre	20 €
Banaś Kazimierz	20 €
Gadzina Piotr	30 €
Moreau Maria i Daniel	15 €
Kaczyńska Ilona	20 €

Łojewski Wojciech	20 €
Mirosław Agata i Florian	20 €
Par. Lievin - ks. Roman Domagała OMI	508 €
Krystyna Pietrak	250 €
Naglik Cornet Rene	20 €
Koperski Leon	30 €
Koperski Annette	40 €
Kolasiewski-Zaczek Marie-Christine et Andre	50 €
Par. Bruay La Buisserie - ks. Jan Kałuża SChr	1338 €
Składka	493 €
Bractwo Różańcowe Bruay - kaplica	100 €
Bractwo Różańcowe Bruay - miasto	40 €
Komitet Towarzystw Haillicourt	200 €
Inne ofiary	220 €
Sallaumines	285 €
Parafia Noeux les Mines i Barlin - ks. Piotr Michniak	1000 €
Edwarda i Henryk Malek	20 €
Michalik Ouliana	50 €
Par. Lens - ks. Napierała Grzegorz OMI	500 €
Parafia Hombourg-Haut - ks. Stanisław Sokół SChr	138 €

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres: Mission Catholique Polonaise, 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, wpłacając na: CCP 1268-75 N PARIS

Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

9-15 września 2013

PONIEDZIAŁEK 9 WRZEŚNIA

6¹⁰ Rozrywka 7⁰⁵ Las bliżej nas - magazyn 7²⁵ Tylko Kaśka - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Polonia w Komie 10⁴⁵ Tygodnik.pl - magazyn 11⁴⁰ Codzienna 2m3 - serial 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Ranczo - serial 13⁴⁵ Kulturalni PL - magazyn 14⁴⁵ Nasza-armia.pl 15¹⁰ Jestem z Montreuil - reportaż 15⁵⁰ Złotopolscy - telenowela 16²⁰ Jak to działa - magazyn 16⁵⁵ Codzienna 2m3 - serial 17²⁰ Łamigłówka 17²² Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Tacy sami 18²⁵ Piękniejsza Polska 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Cafe historia 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁵⁰ Głęboka woda - serial 21¹⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Tygodnik Gospodarczy - magazyn 23²⁰ Tomasz Lis na żywo - talk-show 00²⁰ Naszaarmia.pl 00⁴⁵ Codzienna 2m3 - serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Tylko Kaśka - serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda

WTOREK 10 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Rozrywka 6⁵⁵ Słownik polsko@polski 7²⁵ Urwisy z Doliny Młynów (2) - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Cafe historia 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Ziemia obiecana - serial 13⁵⁰ Dzika Polska - serial dok. 14²⁰ Nad Niemnem - magazyn 14⁴⁵ Tomasz Lis na żywo - talk-show 15⁵⁰ Złotopolscy - telenowela 16²⁵ Tygodnik Gospodarczy - magazyn 16⁵⁵ Galeria - serial 17²⁰ Łamigłówka 17²² Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Maktowicz w podróży - magazyn 18³⁰ Szlakiem gwiazd: Irena Santor - reportaż 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Nad Niemnem - magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁵⁰ Ojciec Mateusz - serial 21¹⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Dybowski 1863 - film dok. 23²⁰ 12 Przystanek Woodstock 2006 - koncert zespołu Farben Lehre 00¹⁵ Maktowicz w podróży - magazyn 00⁴⁵ Galeria - serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Urwisy z Doliny Młynów (2) - serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda

ŚRODA 11 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Kocham kino - magazyn 6⁴⁰ Piękniejsza Polska 7⁰⁰ Wilnoteka - magazyn 7²⁵ Waka-

cje z duchami - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Flesz historii - reportaż 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Głęboka woda - serial 13⁵⁰ Rozrywka 14⁵⁵ Magazyn 15³⁰ Notacje - dok. 15⁵⁰ Złotopolscy - telenowela 16¹⁵ Kocham Kino - magazyn 16⁵⁵ Galeria - serial 17¹⁵ Łamigłówka 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Lato Zet i Dwójki 2013 - Przebój lata 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Wilnoteka - magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁵⁰ Warto kochać - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Kabaretowy Klub Dwójki 23⁴⁰ Ostatnia szarża 00¹⁰ Jestem z Montreuil - reportaż 00⁴⁵ Galeria - serial 1⁰⁵ Łamigłówka 1¹⁵ Waka-cje z duchami - serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda

CZWARTEK 12 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Kultura, Głupcze 6⁴⁰ Notacje - dok. 6⁵⁵ Jak to działa - magazyn 7²⁵ Słoneczna włócznia - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Polska i świat z historią w tle - reportaż 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość - serial 13⁴⁵ Kabaretowy Klub Dwójki 14⁴⁵ Ostatnia szarża 15¹⁵ Załoga Eko - magazyn 15⁴⁵ Złotopolscy - telenowela 16¹⁵ Kultura, Głupcze 16⁵⁵ Galeria - serial 17¹⁵ Łamigłówka 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Lato Zet i Dwójki 2013 - Słubice 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁵⁰ Komisarz Alex - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Zaginiona - serial 23⁴⁰ Liczył się tylko honor - film dok. 00⁴⁵ Galeria - serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Słoneczna włócznia - serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda

PIĄTEK 13 WRZEŚNIA

6¹⁰ Warto kochać - serial 7⁰⁰ Zaginione królestwo - reportaż 7³⁰ Bajki Pana Bałagana 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość - serial 13⁵⁰ Komisarz Alex - serial 14⁴⁵ Mój pierwszy dzień 15²⁵ Złotopolscy - telenowela 15⁵⁵

Rozrywka 16⁵⁵ Galeria - serial 17¹⁵ Łamigłówka 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ 13 Przystanek Woodstock 2007 - koncert zespołu Habakuk 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Ex libris 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁵⁰ Na dobre i na złe - serial 21¹⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Polana pośród brzeziny - film 00⁴⁵ Galeria - serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Bajki Pana Bałagana 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda

SOBOTA 14 WRZEŚNIA

6³⁵ Złotopolscy (5) - telenowela 8⁵⁵ Polonia 24 9⁴⁰ Kłusownik - serial 10⁵⁰ Załoga Eko - magazyn 11¹⁵ Kolumbowie - serial 12¹⁵ Łamigłówka 12²⁵ Pamiętaj o mnie 12⁴⁰ Ojciec Mateusz - serial 13³⁰ Maktowicz w podróży - magazyn 14⁰⁰ Na dobre i na złe - serial 15⁰⁰ Liczył się tylko honor - film dok. 16⁰⁰ Kulturalni PL - magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17²⁵ Łamigłówka 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość - serial 18⁵⁰ Rozrywka 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Miasto z morza - serial 21³⁵ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Polacy tu i tam - magazyn 22⁴⁰ Polskie drogi - serial 00¹⁵ Słownik polsko@polski 00⁴⁵ Łamigłówka 00⁵⁰ M jak miłość - serial 1⁴⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda

NIEDZIELA 15 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Galeria (4) - serial 7⁴⁵ Docent H. - film 8²⁰ Polacy tu i tam - magazyn 8⁵⁵ Kaktus i Mały - serial 9⁰⁰ Łamigłówka 9⁰⁵ Magiczne drzewo - serial 9⁴⁰ Ziarno 10¹⁰ Czterdziestolatek - serial 11¹⁵ Pamiętaj o mnie 11³⁵ Szlakiem gwiazd 11⁵⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁰ Między ziemią a niebem 12⁴⁵ Pod Tatrami - reportaż 13⁰⁰ Msza Św. - kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Piotrkowie Kujawskim 14¹⁵ Polonia w Komie 14³⁰ Dożynki Prezydenckie 15³⁵ Polskie drogi - serial 17¹⁰ Rozrywka 17²⁵ Łamigłówka 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ M jak miłość - serial 18⁴⁵ Festiwal Operowo-Operetkowy w Ciecho-cinku 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Ranczo - serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Tygodnik.pl - magazyn 23⁰⁰ Czterdziestolatek - serial 00¹⁰ Dzika Polska - serial dok. 00⁴⁵ Łamigłówka 00⁵⁰ M jak miłość 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda

Czas na dobry zasiew...

str. 3

